

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER
Dodiplomski visokošolski strokovni študijski program Management

Diplomska naloga
ANALIZA POSLOVANJA GOSPODARSKE DRUŽBE

Mentor: izr. prof. dr. Franko Milost
Obrađnavana gospodarska družba: Prom poslovne storitve d.o.o.

POVZETEK

Namen diplomske naloge je analizirati poslovanje družbe PROM poslovne storitve d.o.o. in njenih odvisnih družb (EVROPROMET d.o.o., AVTOPARTNER d.o.o., PROM R.E. d.o.o.) v letih 2003 in 2004. Prikaz čimbolj stvarne slike poslovanja vseh družb omogoča boljšo razvojno politiko, saj lahko na podlagi analize preteklega poslovanja družba lažje odloča o prihodnjih ukrepih. Z analizo bilanc poslovnega izida, bilanc stanj in kazalnikov uspešnosti je proučeno poslovanje družb pred in po vstopu Slovenije v Evropsko unijo, ko se je precej spremenilo poslovanje vseh slovenskih družb, posebej še na področju mednarodne logistike. Dobro poznavanje poslovanja podjetja pa je predpogoj hitrega prilagajanja družb na spremembe v okolju.

Ključne besede: bilanca poslovnega izida, bilanca stanja, kazalniki uspešnosti, transport, nepremičnine, špedicija, naložbe

ABSTRACT

The purpose of this assignment is to analyse business operations in PROM poslovne storitve d.o.o. corporation and its dependent companies (EVROPROMET d.o.o., AVTOPARTNER d.o.o., PROM R.E. d.o.o.), in the year 2003 and 2004. For potential upcoming acts, it is very important to know past business operation which can be seen in a good business operation analysis, that should be as clear and realistic as possible. Profit and loss statements, balance sheets and success pointers are analysed to study business operations of companies before and after Slovenia joined European Union. Business in most Slovenian companies changed a lot after that event, especially the international logistics segment. To adjust to environmental business changes, a company should know its own business operations exceptionally well.

Key words: profit and loss statement, balance sheet, success pointers, transport, real estate, forwarding agency, investments

UDK 657.45(043.2)

VSEBINA

1	Uvod.....	1
2	Predstavitev družbe PROM poslovne storitve d.o.o.	2
2.1	Osnovni podatki in razvoj družbe.....	3
2.2	Dejavnost in organizacija.....	4
3	Pojmovanje računovodskih izkazov, kazalcev uspešnosti ter projektnega poslovanja..	7
3.1	Bilanca poslovnega izida	7
3.2	Bilanca stanja	9
3.3	Kazalniki uspešnosti	11
3.3.1	Produktivnost.....	11
3.3.2	Ekonomičnost	12
3.3.3	Donosnost	13
3.3.4	Plačilna sposobnost.....	14
3.4	Projektno poslovanje.....	15
4	Analiza uspeha tekočega poslovanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o..	17
4.1	Prikaz bilanc poslovnega izida družbe PROM poslovne storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	17
4.2	Prikaz bilance poslovnega izida družbe po polletjih za leto 2004.....	19
4.3	Planirana bilanca poslovnega izida za leto 2005	21
5	Analiza bilance stanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o.....	23
5.1	Prikaz bilanc stanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004	23
5.2	Analiza sredstev družbe PROM poslovne storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004	24
5.3	Analiza stalnih sredstev	25
5.3.1	Obseg in struktura osnovnih sredstev.....	25
5.3.2	Obseg in struktura dolgoročnih finančnih naložb	26
5.4	Analiza gibljivih sredstev	28
5.4.1	Obseg in struktura gibljivih sredstev	28
5.4.2	Obračanje gibljivih sredstev	29
5.5	Analiza obveznosti do virov sredstev	30
6	Analiza kazalnikov uspešnosti.....	33
6.1	Analiza produktivnosti.....	33
6.2	Analiza ekonomičnosti	33
6.3	Analiza donosnosti.....	34
6.4	Analiza plačilne sposobnosti	35

7 Analiza uspeha poslovanja odvisnih družb podjetja PROM poslovne storitve d.o.o.	37
7.1 Osnovni podatki odvisnih družb podjetja PROM poslovne storitve d.o.o.	37
7.2 Prikaz bilanc poslovnega izida družbe EVROPROMET logistika in storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	38
7.3 Prikaz bilanc poslovnega izida družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004	40
7.4 Prikaz poslovanja družbe PROM R.E. d.o.o po projektu	41
8 Analiza bilanc stanja odvisnih družb podjetja PROM poslovne storitve d.o.o.	45
8.1 Prikaz bilanc stanja družbe EVROPROMET logistika in storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004	45
8.1.1 Struktura celotnih sredstev	46
8.1.2 Struktura obveznosti do virov sredstev	47
8.2 Prikaz bilanc stanja družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004	49
8.2.1 Struktura celotnih sredstev	50
8.2.2 Struktura obveznosti do virov sredstev	51
8.3 Prikaz bilanc stanja družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004	52
8.3.1 Struktura celotnih sredstev	53
8.3.2 Struktura obveznosti do virov sredstev	54
9 Sklep	57
Literatura	61
Viri	62
Priloge	63

PONAZORILA

Slika 5.1 Deleži osnovnih sredstev družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	26
Slika 5.2 Deleži dolgoročnih finančnih naložb družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	27
Slika 5.3 Deleži gibljivih sredstev družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	29
Slika 5.4 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	32
Slika 8.1 Deleži celotnih sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	47
Slika 8.2 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	48
Slika 8.3 Deleži celotnih sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	51
Slika 8.4 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	52
Slika 8.5 Deleži celotnih sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	54
Slika 8.6 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	55
Tabela 4.1 Bilanci poslovnih izidov družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT).....	17
Tabela 4.2 Bilanci poslovnega izida družbe PROM d.o.o. za I. in II. polletje 2004 (v 1000 SIT).....	20
Tabela 4.3 Planirana bilanca poslovnega izida družbe PROM d.o.o. za leto 2005 (v 1000 SIT).....	22
Tabela 5.1 Bilanci stanja družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT).....	23
Tabela 5.2 Struktura sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004.....	24
Tabela 5.3 Struktura osnovnih sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004.....	25
Tabela 5.4 Struktura dolgoročnih finančnih naložb družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004.....	26
Tabela 5.5 Struktura dolgoročnih finančnih naložb družbe PROM d.o.o. v podjetja v državi za leto 2004.....	27
Tabela 5.6 Struktura gibljivih sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004.....	28

Tabela 5.7 Obračanje gibljivih sredstev v družbi PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	30
Tabela 5.8 Struktura obveznosti do virov sredstev v družbi PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004.....	31
Tabela 6.1 Produktivnost dela v družbi PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004	33
Tabela 6.2 Izračun kazalcev ekonomičnosti družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004	34
Tabela 6.3 Donosnost poslovanja družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004	34
Tabela 6.4 Izračuni plačilnih sposobnosti družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004 ...	35
Tabela 7.1 Bilanci poslovnih izidov družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)	38
Tabela 7.2 Bilanci poslovnih izidov družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)	40
Tabela 7.3 Ekonomika investicije Domžale v izvedbi	42
Tabela 7.4 Planirana bilanca poslovnega izida družbe PROM R.E. d.o.o. za leto 2005 (v 1000 SIT).....	43
Tabela 8.1 Bilanci stanja družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT).....	45
Tabela 8.2 Struktura celotnih sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. v letih 2003 in 2004	46
Tabela 8.3 Struktura obveznosti do virov sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. v letih 2003 in 2004	48
Tabela 8.4 Bilanci stanja družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT).....	49
Tabela 8.5 Struktura celotnih sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. v letih 2003 in 2004	50
Tabela 8.6 Struktura obveznosti do virov sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. v letih 2003 in 2004	51
Tabela 8.7 Bilanci stanja družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)	53
Tabela 8.8 Struktura celotnih sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. v letih 2003 in 2004.	53
Tabela 8.9 Struktura obveznosti do virov sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. v letih 2003 in 2004	54

KRAJŠAVE

BPI	bilanca poslovnega izida
BS	bilanca stanja
OS	osnovna sredstva
DFN	dolgoročne finančne naložbe
GS	gibljiva sredstva
PT	poslovne terjatve
OVS	obveznosti do virov sredstev
CS	celotna sredstva
SS	stalna sredstva
EU	Evropska unija
ZGD	Zakon o gospodarskih družbah

1 UVOD

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo se je spremenilo poslovanje družb v različnih gospodarskih panogah, v nekaterih bolj v nekaterih manj. Težave ob vstopu v EU bo mogoče premagati predvsem s hitro prilagoditvijo na spremembe v okolju, za kar pa je predpogoj dobro poznavanje poslovanja podjetja.

Z analizo poslovanja spoznavamo kvaliteto poslovanja analiziranih družb in tako skušamo oceniti njihovo uspešnost. Prva faza analize se začne z analitičnim obdelovanjem podatkov, ki so seveda glavno izhodišče analiziranja. Z metodo razčlenjevanja, primerjanja, izločevanja, osamljanja in strnjevanja se pridobivajo novi podatki, kot so izračuni razlik, srednjih vrednosti, strukturnih odstotkov, indeksov... Analize ne morejo biti podane zgolj s številkami. Vedno mora biti podana obrazložitev v besedah, saj bonitete proučevanih procesov, stanj in predlogov ni mogoče pojasniti samo številčno ali z grafikoni. (Turk in Melavc 1998, 35 – 39).

Časovno obdobje analize je specifično in ne prinaša normalnih osnov za primerjavo. To velja predvsem za podpanogo mednarodnih carinskih agencijskih storitev v katero je po obsegu spadala glavna dejavnost družbe. Potrebno je upoštevanje smernic preoblikovanja dejavnosti, ki jih je sprejela uprava družbe. V diplomski nalogi je podana analiza osnovne dejavnosti družbe PROM d.o.o. ob ukinitvi mej in mejnih postopkov, v letih 2003 in 2004 ter delna analiza preoblikovanja dejavnosti in organizacije družbe. Šele tako spremljanje družbe lahko prinese zaključke o tem ali je družba uspešna v prestrukturiranju in reorganizaciji, ali pa ukinitve storitev mejnih servisov per 1.5.2004 pomeni tako velik izpad dohodkov, da bi bil lahko že ogrožen obstoj družbe.

Cilj diplomske naloge je analizirati in oceniti uspešnost poslovanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o. v omenjenih obdobjih, skupaj z odvisnimi družbami. Na podlagi trendov v družbi in že znanih poslovnih odločitev o prihodnosti poslovanja pa je izdelan tudi okvirni plan bilance poslovnega izida poslovanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o. za leto 2005.

Namen analize poslovanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o. je bolje spoznati delovanje družbe in omogočiti tistim, ki odločajo o razvojni politiki, da bi dobili na razpolago čimbolj stvarno sliko poslovanja. Namen analize poslovanja družbe je tudi olajšati odločitve odgovornih o poslovnih ukrepih za leto 2005.

Metoda je orodje, s katero analitik lahko pride do nekega rezultata obravnavanja. Metoda, ki je uporabljena v diplomski nalogi, temelji na študiju literature o analizi poslovanja. Predstavljene so najbolj običajne metode za presojanje poslovanja in njegove uspešnosti, pri tem pa so v pomoč računovodski izkazi ter ostali dosegljivi podatki v podjetju. Uporabljena je metoda primerjave za dve leti, in sicer za 2003 in 2004. Primerjane so bilance poslovnega izida, bilance stanja ter ostali koeficienti.

Zgradba diplomskega dela temelji na osmih, vsebinsko povezanih poglavjih. Uvodu sledi predstavitev družbe PROM poslovne storitve d.o.o. z osnovnimi podatki ter dejavnostjo in organizacijo. Tretje poglavje sem namenila pojmovanju računovodskih izkazov, kazalcev uspešnosti ter projektnega poslovanja. Nadaljevala sem z analizo uspeha poslovanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o. in v petem poglavju prešla na analizo stalnih in gibljivih sredstev ter na obveznosti do virov sredstev. Šesto poglavje sem namenila analizi kazalnikov uspešnosti. Nato sem analizirala še bilance poslovnega izida ter bilance stanja odvisnih družb. Pri družbi PROM R.E. d.o.o. je namesto bilance poslovnega izida predstavljena ekonomika investicije v izvedbi. V sklepu sem poskušala povzeti pomembnejše rezultate in ugotovitve analize.

2 PREDSTAVITEV DRUŽBE PROM POSLOVNE STORITVE D.O.O.

Družba PROM poslovne storitve d.o.o. je glede na pravni status uvrščena med družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.). Zakon o gospodarskih družbah opredeljuje družbo z omejeno odgovornostjo kot kapitalsko družbo, ki je priznana pravna oseba in katere osnovni kapital je razdeljen na osnovne vložke družbenikov (SloExport 2005).

Družba je ustanovljena takrat, ko najmanj ena domača ali tuja pravna ali fizična oseba podpiše družbeno pogodbo (zakon vsebuje določbe o obveznih sestavinah pogodbe¹ ob ustanovitvi) pri notarju. Pravna oseba postane z vpisom v sodni register. Družba z omejeno odgovornostjo ima lahko največ 50 družbenikov (več samo v primeru, če to dovoli minister, pristojen za gospodarstvo). Zakon o družbah določa, da družba z omejeno odgovornostjo odgovarja za svoje obveznosti do višine osnovnega kapitala. Družbeniki ne odgovarjajo za obveznosti družbe s svojim premoženjem ob pogoju normalnega poslovanja (SloExport 2005).

2.1 Osnovni podatki in razvoj družbe

Družbo PROM d.o.o. so ustanovili trije enakovredni družbeniki 27.9.1989 z namenom opravljati storitve iz področja ekonomskega in gradbenega inženiringa ter mednarodne špedicije. Ob ustanovitvi se je družba imenovala PRO M d.o.o., današnje ime družbe (zaščiteno) je bilo oblikovano leta 1992. Polni naziv družbe je danes PROM poslovne storitve d.o.o., skrajšani pa PROM d.o.o.. Sedež firme je na Jesenicah, na naslovu Spodnji Plavž 6A (Svetina 2005).

Ob ustanovitvi družbe PROM d.o.o. je začetni kapital znašal 285 DEM, kar je bilo v dinarski protivrednosti 23.085 dinarjev. Na začetku leta 1990, ko je družba začela z aktivnim poslovanjem, so lastniki vplačali denarno vrednost 15.000 DEM v skladu s podjetniškim načrtom, ki je predvideval zagotovitev dela trajnih obratnih sredstev z lastniškim kapitalom. Preko skupščine družbe so družbeniki konec leta 1994 povečali oziroma oblikovali osnovni kapital v višini 40.000.000 SIT (Tomaž Ramuš, pogovor z direktorjem družbe PROM d.o.o., 8. marec 2005).

Višina osnovnega kapitala na dan 31. 12. 2004 pa je 80.000.000 SIT.

Družbeniki, ki so na dan 31.12.2004 vpisani v sodni register so:

¹ Obvezne sestavine družbene pogodbe so: 1) navedba imena in prebivališča oziroma firme in sedeža vsakega družbenika, 2) firma, sedež in dejavnost družbe, 3) navedba zneska osnovnega kapitala in vsakega osnovnega vložka posebej ter navedba družbenika za vsak osnovni vložek, 4) čas delovanja družbe, če je družba ustanovljena za določen čas, 5) morebitne obveznosti, ki jih imajo družbeniki do družbe poleg vplačila osnovnega vložka in morebitne obveznosti družbe proti družbenikom (SloExport 2005).

- Tomaž Ramuš z vložkom 40.088.000 SIT (50,11 %),
- Jernej Pavlič z vložkom 33.992.000 SIT (42,49 %),
- Miran Mišič z vložkom 5.920.000 SIT (7,4 %)

(Svetina 2005).

Prvo leto ob ustanovitvi so bili v družbi 4 redno zaposleni. Največ redno zaposlenih je bilo v letu 1995 in sicer 30, kasneje pa se je število redno zaposlenih gibalo okoli 20. Ob vstopu v Evropsko unijo se je obseg poslovanja močno zmanjšal in družba PROM d.o.o. je v obdobju od 1. 1. 2004 do 30. 9. 2004 število zaposlenih zmanjšala z 18 na 6. Poleg redno zaposlenih družba posredno zaposluje še 13 ljudi, ki pa so zaposleni v odvisnih družbah (Tomaž Ramuš, pogovor z direktorjem družbe PROM d.o.o., 8. marec 2005).

2.2 Dejavnost in organizacija

Osnovna dejavnost družbe PROM d.o.o., s katero se družba ukvarja že od začetka, je mednarodna logistika, ki obsega mednarodno in notranjo špedicijo, pretok blaga in storitev ter organizacijo mednarodnega cestnega in železniškega transporta. Mednarodna logistika opravlja funkcijo organizacije in koordinacije v procesu premeščanja blaga iz odpremnega v namembni kraj. Med dejavnosti, ki zagotavljajo nemoteno gibanje blaga, štejemo transport, skladiščenje, manipulacijo, carinske postopke in financiranje. Družba se ukvarja tudi z vsemi vrstami agencijskih poslov v zunanji trgovini, poleg tega pa dejavnost družbe obsega tudi kapitalske naložbe v druge družbe². Z aktivnim lastništvom³ je družba začela leta 1993, usmerila pa se je predvsem v predelovalno dejavnost in turizem. Družba PROM d.o.o. poleg virov financiranja zagotavlja še ekonomsko znanje, ki ga odvisno podjetje s svojimi kadri ne pokriva. Seveda aktivno lastništvo pomeni tudi aktivno vlogo pri upravljanju teh podjetij. Poleg naložb v druge družbe pa je družba PROM d.o.o. velik del prostega kapitala usmerila tudi na borzo, del pa v nepremičninske projekte. Nepremičnine so pred vstopom v Evropsko unijo predstavljale najmanj tvegano alternativo. Družba PROM d.o.o. opravlja svoje storitve hitro, redno, točno in varno, kar je glavni vzrok in pogoj za vsakoletno uspešno poslovanje (Tomaž Ramuš, pogovor z direktorjem družbe PROM d.o.o., 16. marec 2005).

² Ugotavljanje univerzitetnih središč v ZDA, da tradicionalne oblike financiranja, zlasti bančnega, niso primerne za financiranje visoko rizičnih, potencialno pa visoko donosnih podjetij, je vodilo v nastanek podjetij za tvegani kapital (venture capital). Iz teh pa se je razvila industrija tveganega kapitala, kot jo poznamo danes. Tvegani kapital je oblika lastniškega financiranja ustanovitve podjetja, njegovega tekočega poslovanja ter zlasti rasti. Tudi slovenski podjetniki vedno bolj razumejo, da je doseganje hitre rasti možno le s partnerji, ki prinesejo kapital in pomoč pri vodenju podjetja (Žugelj idr. 2001, 3 – 34).

³ Odnos do podjetja je lahko tudi pasiven. Nosilci posameznih vrst kapitala odločajo le o temeljnih usmeritvah in nalogah podjetja (Žugelj idr. 2001, 3 – 34).

Po organizacijski shemi je družba PROM d.o.o. danes razdeljena na tri poslovne enote. *Poslovna enota Ljubljana* zajema področje notranje in zunanje mednarodne špedicije in vodenje evidence Intrastat⁴, katero zahteva EU ob pretoku blaga in storitev med članicami. Nekateri poslovni subjekti vodijo evidence sami, običajno pa zahtevnejše evidence prepuščajo družbam s področja mednarodne špedicije. *Poslovna enota transport* zajema organizacijo domačega in mednarodnega cestnega in železniškega transporta. Cestni transport se delno opravlja z lastnimi vozili, v manjšem delu pa preko organizacije prevoznikov (kooperanti – družba PROM d.o.o. naroči prevoz v svojem imenu, na svoj račun). Tretja *poslovna enota naložbe* pa obsega naložbe v smislu aktivnega lastništva v druga podjetja, finančne naložbe v vrednostne papirje, ki pretežno kotirajo na borzah in naložbe v nepremičnine. Poslovni enoti Jesenice in Koper, ki sta zajemali področje notranje in mednarodne špedicije ter poslovna enota Brnik, ki je opravljala organizacijo letalskih prevozov in mednarodno špedicijo na letaliču Brnik, pa so bile do sredine leta 2004 ukinjene (Tomaž Ramuš, pogovor z direktorjem družbe PROM d.o.o., 16. marec 2005).

Razdelitev družbe na posamezne poslovne enote da boljši pregled nad poslovanjem posamezne enote v določenem obdobju. Pokaže nam uspešnost ali neuspešnost posamezne enote.

⁴ S 1. junijem 2004 morajo podjetja mesečno poročati o svoji blagovni menjavi znotraj Skupnosti. Intrastat je bil v EU uveden 1. januarja 1993, ko je bil vzpostavljen enotni trg. Nadomestil je podatke iz carinskih deklaracij (Statistični urad republike Slovenije 2005).

3 POJMOVANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV, KAZALCEV USPEŠNOSTI TER PROJEKTNEGA POSLOVANJA

Knjigovodstvo zajema poslovanje poslovnega sistema in izkazuje vplive na njegova sredstva, obveznosti do virov sredstev, prihodke in odhodke. Za knjigovodstvo so zanimivi le podatki o tistih poslovnih dogodkih, ki so že nastali do obravnavanega trenutka. Podatki so izraženi vrednostno, kar nam omogoča, da lahko vedno razberemo vsakokratno stanje celotnih sredstev in obveznosti do njihovih virov, prav tako pa lahko izvemo obseg vseh nastalih prihodkov in odhodkov v obračunskem obdobju do proučevanega trenutka. Obvezna računovodska izkaza sta bilanca stanja in bilanca poslovnega izida (Turk in Melavc 1998, 119 – 120).

Uspešnost poslovanja je v življenju poslovnega sistema pomemben pojem, saj predstavlja zunanjo značilnost poslovnega sistema. Če podjetje želi biti uspešno, mora delati prave stvari, da jih na trgu lahko realizira. Uspešnost merimo z ugotavljanjem, kolikšen učinek smo dosegli glede na vse potroške in vložke finančnih sredstev (Kadoič in Mrkaić 1999, 241 – 242).

Doseganje smotrov in ciljev kaže meriti, saj če ni meril za uspešnost, je nemogoče poslovoditi organizacijo. S primerjavo posameznih kazalcev pa ugotavljamo uspešnost poslovanja (Mramor 1993, 112 – 114).

Proces graditve objekta se prične prej kot sama gradnja. Prvi korak, pri katerem moramo načrtovati vse naslednje korake, je že zbiranje idej, sledi projektiranje, pridobitev lokacijske informacije, soglasij, dovoljenj in rezultat vsega je gradnja, tehnični pregled in obratovanje objekta (Kranjc Pavlica 2005).

3.1 Bilanca poslovnega izida

Eden izmed temeljnih računovodskih izkazov je bilanca poslovnega izida in prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid. Bilanca poslovnega izida je lahko stopenjska ali dvostranska⁵, prikazuje pa posamezne postavke in tok njihove vrednosti v proučevanem obdobju (Biloslavo 1999, 112 - 114).

Prihodki določenega poslovnega sistema nastajajo kot posledica povečevanja sredstev ali zmanjševanja obveznosti do virov sredstev. V teoriji lahko najdemo več možnih opredelitev prihodkov od poslovanja. Ena izmed teorij pravi, da so prihodki zmnožki prodanih količin takšnih ali drugačnih učinkov in njihovih prodajnih cen. Prihodki od poslovanja so sestavina poslovnoizidnega toka, zato plačilo računa s strani kupca ni pogoj za ugotovitev prihodkov od poslovanja. Plačilo računa je sestavina finančnega oziroma denarnega toka. Finančni prihodki so prihodki od prejetih udeležb v

⁵ V skladu z računovodskimi standardi lahko podjetje bilanco poslovnega izida sestavi v eni izmed treh oblik. Anglo-ameriška in nemška sta stopenjski, francoska pa je dvostranska bilanca. V praksi se pretežno uporabljata stopenjski bilanci (Biloslavo 1999, 112 - 114).

poslovnem izidu, prihodki od prejetih obresti in drugi finančni prihodki. Med izredne prihodke pa prištevamo še posledice neobičajnega povečevanja sredstev in neobičajnega zmanjševanja obveznosti do virov sredstev (Melavc in Milost 2003, 146 – 147).

Odhodki so nasprotje prihodkom, nanašajo pa se na zmanjševanje sredstev ali povečevanje obveznosti do virov sredstev. Odhodke za poslovanje ugotavljamo na podlagi količine prodanih učinkov in stroškovne cene prodanih učinkov. Lahko pa izhajajo tudi iz neposrednega zmanjševanja določenih oblik sredstev. Med finančne odhodke štejemo odhodke zaradi danih obresti za dobljena posojila in kredite ter druge finančne odhodke. Izredni odhodki pa nastanejo zaradi neobičajnega zmanjševanja sredstev in povečevanja obveznosti do virov sredstev (Melavc in Milost 2003, 147 – 148). *Kosmati dobiček* ali ugoden razširjen poslovni izid je opredeljen na podlagi proizvodjalnih stroškov in prodajne cene posameznega učinka. Neugoden razširjen poslovni izid oziroma kosmato izgubo pa dobimo takrat, kadar s prodajno ceno ne pokrivamo niti stroškov proizvodjanja kaj šele neproizvodjalnih stroškov (Melavc 1996, 117).

Vsak poslovni sistem je usmerjen k ustvarjanju določenih poslovnih učinkov, za to pa potrebuje prvine poslovnega procesa. Potroški nastanejo s količino porabljenih ali obrabljenih prvin poslovnega procesa, kar vodi k *stroškom*, ki so cenovno izraženi potroški delovnih sredstev, predmetov dela, delovne sile in storitev pri proučevanem poslovanju (Turk in Melavc 2001, 47 – 50).

Za izračun amortizacije osnovnih sredstev moramo poznati njihovo nabavno vrednost, število možnih uporab ali dobo uporabnosti osnovnih sredstev. Le tako lahko izračunamo amortizacijsko stopnjo, ta pa nam omogoča izračun odpisa vrednosti osnovnega sredstva. Odpisovanje pomeni zmanjševanje vrednosti osnovnih sredstev, amortizacija pa strošek v poslovnoizidnem toku. Amortizacijsko osnovo dobimo, če nabavno vrednost osnovnega sredstva zmanjšamo za diskontirano preostalo vrednost ob koncu njegove dobe koristnosti. Pri fizični obrabi (št. uporab) je amortizacija osnovnih sredstev posledica zmnožka amortizacijske osnove in amortizacijske stopnje ter predstavlja spremenljiv strošek. Govorimo o obrabnem postopku amortiziranja. Pri fizičnem, gospodarskem in tehničnem staranju (zob časa) pa govorimo o amortizaciji kot stalnem strošku, postopku pa časovno amortiziranje (Melavc 2003, 68 – 72).

Stroški materiala nastajajo ob porabi osnovnega in pomožnega materiala, med katere prištevamo stroške energije, goriva, stroške materiala za čiščenje in vzdrževanje, stroške pisarniškega materiala in strokovne literature... Stroški storitev v glavnem obsegajo stroške proizvodjalnih storitev, stroške najemnin, stroške komunalnih in obrtnih storitev, stroške popravil, stroške prevoznih storitev, reklamnih storitev... Stroški dela ne obsegajo samo plač, pri tem je potrebno upoštevati tudi nadomestila plač, ki

pripadajo zaposlenim, ko ne delajo, darila in nagrade zaposlenim, zneske za prevoz na delo in z njega, dajatve za davke in prispevke. Poleg plač pa stroški dela obsegajo tudi dajatve za socialno in pokojninsko zavarovanje (Turk in Melavc 2001, 53 – 59).

Razlika med prihodki in odhodki od poslovanja nam poda takšen ali drugačen *poslovni izid*. Če prihodki presegajo odhodke, gre za dobiček, če pa so prihodki manjši od odhodkov, gre za izgubo. Poslovnoizidni tok poslovnega sistema vključuje tudi finančne odhodke in finančne prihodke ter izredne prihodke in odhodke. Če od dobička odštejemo davek iz dobička, dobimo *čisti dobiček*. Le-tega pa poslovni sistem lahko razdeli na rezerve, lastnike, zaposlene, ostanek pa lahko ostane za določen čas nerazdeljen (Melavc 2000, 138).

3.2 Bilanca stanja

Računovodski izkaz, ki prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev ob koncu računovodskega obdobja (v določenem trenutku), je bilanca stanja. Iz nje lahko razberemo sredstva, ki so bila vložena v podjetje, vir ter naložbe teh sredstev. Bilanca je razdeljena na dve strani. *Aktiva* je leva stran bilance, prikazuje pa sredstva, ki jih ima podjetje. Na desni strani bilance – *pasiva*, najdemo obveznosti, ki jih ima podjetje do virov teh sredstev. Obe strani bilance sta med seboj zbilancirani (Biloslavo 1999, 112).

Sredstva, ki jih ima poslovni sistem, stalno spreminjajo svoje pojavne oblike. Glede na hitrost preoblikovanja sredstev razlikujemo sredstva na osnovna in obratna sredstva (Turk in Melavc 1998, 94).

Med *stalna sredstva* uvrščamo osnovna sredstva, ki so lahko v obliki stvari ali pravic. Na podlagi tega jih delimo naprej na opredmetena osnovna sredstva (zemljišča, zgradbe, oprema, dolgoletni nasadi, osnovna čreda), ki so del osnovnih sredstev, če jih poslovni sistem ne uporablja na podlagi poslovnega najema. Opredmetena osnovna sredstva so lahko v uporabi, v pripravi, zunaj uporabe ali pa dana v najem. Poleg opredmetenih osnovnih sredstev pa poznamo še neopredmetena dolgoročna sredstva (patenti, licence in podobne pravice, organizacijski stroški in stroški razvijanja), obojna pa se v svojo prvotno pojavno obliko vračajo praviloma v obdobju, daljšem od leta dni. Poleg osnovnih sredstev pa med stalna sredstva sodijo tudi dolgoročne finančne naložbe, s čimer mislimo naložbe podjetja v druga podjetja za rok prav tako daljši od leta dni (naložbe v kapital drugih poslovnih enot...) (Turk in Melavc 1998, 94 - 99).

Gibliva sredstva so razdeljena na obratna sredstva, ki so lahko v obliki stvari, pravic ali denarja. Obratna sredstva v obliki stvari obsegajo material v širšem smislu, drobni inventar v širšem smislu, nedokončano proizvodnjo v širšem smislu, dokončane proizvode in trgovsko blago. Lahko so v zalogi, pripravi, uporabi ali pa na poti. V obliki pravic so to sprotne terjatve, kratkoročno odloženi ali nevračunani stroški, kratkoročno nezaračunani prihodki in prejete kratkoročne vrednostnice, v obliki denarja pa obratna

sredstva obsegajo denar v blagajni, denar na žiro računu, denar na deviznem računu, odprte akreditive in denar na izločenih računih za sprotne potrebe. Sestavni del gibljivih sredstev pa so tudi kratkoročne finančne naložbe (Turk in Melavc 1998, 99 - 104).

Kratkoročne finančne naložbe so naložbe v kapital drugih podjetij (kupljene delnice, pridobljeni deleži in pridobljene celote kapitala), dana kratkoročna finančna posojila in kupljeni vrednostni papirji, med njimi tudi lastne delnice. Finančno naložbo naj bi družba posedovala manj kot leto dni in s katero naj bi se trgovalo. Kratkoročne finančne naložbe so tista sredstva, ki jih ima podjetje naložbenik zato, da bi z donosi kratkoročno povečevalo svoje finančne prihodke (Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije 2004, 49).

Medtem ko nam sredstva dajejo odgovor na to, katera sredstva ima podjetje, nam viri sredstev dajejo odgovor na to, od kod jim ta sredstva (Turk in Melavc 1998, 105).

Poslovni sistem hkrati s sredstvi prevzema tudi obveznosti do lastnikov kapitala in do upnikov. Obveznosti do virov sredstev razlikujemo torej na obveznosti iz naslova kapitala, iz naslova časovnih razmejitev in iz naslova dolgov. Obveznosti iz naslova kapitala so trajne, druge pa je potrebno slej ko prej poravnati. *Kapital* lahko razčlenimo na osnovni kapital, ki so ga vplačali lastniki in se pojavlja v obliki vlog brez točnih vračilnih rokov, kjer vsi družbeniki odgovarjajo za obveznosti podjetja le s svojimi vložki in ne osebno. Med kapital štejemo tudi vplačani presežek kapitala in rezerve, ki so namensko prihranjeni čisti dobiček za poravnavanje izgub, nastalih v kasnejših letih, ter nerazdeljen čisti dobiček, ki lahko ostane nerazdeljen, če se tako odločijo organi upravljanja, kasneje pa se ga lahko razdeli v katerokoli drugo vrsto obveznosti iz naslova kapitala. *Pasivne časovne razmejitve* so odloženi ali neobračunani prihodki ter vnaprej vračunani stroški, *dolgovi* pa nastajajo iz dobljenih vlog z vnaprej določenimi vračilnimi roki, izdanih obveznic⁶, dobljenih drugih finančnih posojil, ki so pridobljena na podlagi pogodbe s posojilodajalcem in drugih obveznosti iz poslovanja (obveznosti iz prispevkov in davkov, obveznosti iz plač in druge) (Turk in Melavc 1998, 107 - 114).

Gibljiva sredstva spreminjajo svoje pojavne oblike preko drugih oblik v končno denarno obliko. Hitrost obračanja gibljivih⁷ sredstev izračunamo s trajanjem enega obrata v dnevih ali pa s koeficientom obračanja, ki pove, kolikokrat v enem letu so se gibljiva sredstva pojavila v določeni obliki. Uspeh poslovanja bo večji, če se bodo gibljiva sredstva obrnila večkrat. Čas trajanja enega obrata dobimo, če delimo število dni s koeficientom obračanja (Špelko 2002, 23).

⁶ Obveznica je vrednostnica, s katero se jemalec dolgoročnega posojila obveže, da bo vrnil posojilo imetniku obveznice (Turk in Melavc 1998, 107 - 114).

⁷ Hitrost obračanja računamo za obratna sredstva in ne za gibljiva sredstva, kajti del gibljivih sredstev so tudi kratkoročne finančne naložbe, za katere je značilno, da se v poslovnem procesu ne preoblikujejo oziroma se ne obračajo (Špelko 2002, 23).

$$\text{Koeficient obračanja obratnih sredstev} = \frac{\text{poslovni prihodki v obdobju}}{\text{povprečno stanje obratnih sredstev}}$$

$$\text{Koeficient obračanja terjatev} = \frac{\text{poslovni prihodki v obdobju}}{\text{povprečni obseg terjatev}}$$

$$\text{Čas trajanja enega obrata} = \frac{365 \text{ dni}}{\text{koeficient obračanja}}$$

3.3 Kazalniki uspešnosti

V življenju poslovnega sistema sta učinkovitost in uspešnost dva pomembna pojma. Poslovni sistem je lahko učinkovit in uspešen hkrati, lahko pa je učinkovit, se pravi, da zahtevano nalogo opravi v določenem času, a neuspešen, ko ne dosega primernih prodajnih cen zaradi različnih vzrokov. Seveda je lahko poslovni sistem tudi neučinkovit, vendar je hkrati uspešen, na primer zaradi monopolističnega položaja (Turk 2000, 288-289).

Uspešnost poslovanja nam odgovarja na vprašanje, kako se uresničuje temeljno načelo gospodarjenja (t.i. »minimax« načelo), ki ga lahko izrazimo na dva načina, in sicer doseči dani rezultat z minimalno možno porabo sredstev ali pa z danimi sredstvi doseči maksimalen možni rezultat (Žnidaršič Kranjc 2001, 253 – 256).

Uspešnost poslovanja ugotavljamo na več načinov. Najpogosteje uporabljene delne mere za računanje delne uspešnosti so produktivnost, ekonomičnost in donosnost, kot najpomembnejši kazalniki uspešnosti poslovnega sistema. Eden izmed kazalnikov uspešnosti je tudi plačilna sposobnost (Žnidaršič Kranjc 2001, 253 – 256).

3.3.1 Produktivnost

Produktivnost je tehnološka učinkovitost poslovanja. Poslovanje pa je tem bolj učinkovito, čim večjo količino poslovnih učinkov dosežemo na zaposlenca v obračunskem obdobju (Žnidaršič Kranjc 2001, 256).

$$\text{Produktivnost dela I} = \frac{\text{celotni prihodki}}{\text{povprečno število zaposlenih}}$$

$$\text{Produktivnost dela II} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{povprečno število zaposlenih}}$$

Pri praktičnem ugotavljanju produktivnosti se pojavijo vprašanja v zvezi z določanjem števca in imenovalca enačbe produktivnosti. Vprašanja glede števca so povezana predvsem s proizvodnim programom, ker podjetje pogosto proizvaja različne proizvode (storitve). Vprašanja glede imenovalca so povezana z izražanjem v določenih enotah časa ali pa s številom zaposlenih (Pučko in Rozman 1995, 256 – 257).

Na produktivnost vplivajo tehnično-tehnološki, družabni in organizacijski dejavniki. Izpostaviti moramo tehnično tehnološke faktorje produktivnosti, kjer moramo na prvem mestu navesti tehnološke spremembe in tehnični napredek, katerim lahko pripišemo glavne zasluge za morebitna povečanja produktivnosti (Žnidaršič Kranjc 2001, 256 – 273).

Kazalnik produktivnosti je mogoče oceniti šele tedaj, ko ga primerjamo z istovrstnim kazalnikom v katerem drugem obračunskem obdobju ali v kaki drugi gospodarski družbi (Turk 2000, 290).

3.3.2 Ekonomičnost

Ekonomičnost kot delno mero uspešnosti gospodarjenja lahko opredelimo kot načelo doseganja čimvečjega produkta na enoto stroškov. To načelo zahteva, da proizvedemo dani produkt s čim nižjimi stroški oziroma, da z danimi stroški ustvarimo čim večji produkt (Žnidaršič Kranjc 2001, 273).

Ekonomičnost izračunamo kot razmerje med prihodki in odhodki. Podjetje posluje ekonomično, če so prihodki večji od odhodkov, se pravi takrat, ko je koeficient ekonomičnosti večji od 1. V nasprotnem primeru, ko je koeficient ekonomičnosti manjši od 1, pa podjetje posluje z izgubo (Žnidaršič Kranjc 2001, 274 – 279).

$$\text{Celotna ekonomičnost} = \frac{\text{celotni prihodki}}{\text{celotni odhodki}}$$
$$\text{Poslovna ekonomičnost} = \frac{\text{poslovni prihodki}}{\text{poslovni odhodki}}$$

Prihodke in odhodke razčlenjujemo po osnovnih vrstah na poslovne, finančne in izredne, s tem lahko prikazujemo različne vrste ekonomičnosti, torej poslovno, finančno in ekonomičnost izrednih prihodkov in odhodkov (Samuelson in Nordhaus 1995, 94).

Pri oceni uspešnosti poslovanja moramo produktivnost in ekonomičnost obravnavati hkrati. Razlog je v tem, da je večja produktivnost dela ekonomsko upravičena le tedaj, če se poveča tudi ekonomičnost ali če ostane vsaj nespremenjena. Če se produktivnost in ekonomičnost gibljeta v nasprotni smeri, poslovanje poslovnega

sistema ni uspešno, ker to na primer pomeni, da je več opravljenega dela povzročilo višje stroške na enoto proizvoda in so pri višji produktivnosti tako dobili nižjo gospodarnost (Žnidaršič Kranjc 1995, 222).

3.3.3 Donosnost

Donosnost je celosten kazalnik uspešnosti poslovnega sistema, saj so v rezultatu vsebovani tudi rezultati proizvodnosti in ekonomičnosti poslovanja v istem obdobju. Tako proizvodnost kot ekonomičnost poslovanja namreč vplivata na velikost donosnosti. Donosnost lahko opredelimo kot najkakovostnejšo mero poslovanja (Kadoič in Mrkaić 1999, 259).

Dobiček predstavlja temeljni cilj poslovnega sistema. Zanj uporabljamo tudi izraz temeljni poslovni izid ali donos, ki pripada lastniku kapitala kot plačilo za tveganje. Temeljni poslovni izid, izguba ali dobiček, je izraz donosnosti kapitala, kapital pa merilo donosnosti. Če primerjamo torej temeljni poslovni izid s kapitalom poslovnega sistema, dobimo koeficient donosnosti kapitala, ki je najpomembnejši kazalnik uspešnosti z vidika lastnikov. Višji je rezultat dobljenega koeficienta, več dobička je podjetje ustvarilo z istim kapitalom, oziroma je z manj kapitala ustvarilo isti dobiček (Melavc 2000, 292).

$$\text{Koeficient donosnosti kapitala} = \frac{\text{temeljni poslovni izid}}{\text{kapital}}$$

Donosnost kapitala je v tem primeru odvisna od dobička, kot razlike med prihodki in odhodki ter kapitala (Kadoič in Mrkaić 1999, 259).

$$\text{Stopnja donosnosti kapitala} = \frac{\text{temeljni poslovni izid}}{\text{kapital}} \times 100$$

Stopnjo donosnosti kapitala dobimo, če koeficient pomnožimo s 100. Pokaže nam, kakšen je odstotek temeljnega poslovnega izida na kapital. Stopnja donosnosti kapitala nam pokaže tudi obnovitveno in razširitveno sposobnost določenega poslovnega sistema. Kot merilo donosnosti najpogosteje obravnavamo kapital, seveda pa obstajajo še druge razlage merila donosnosti poleg donosnosti kapitala. Razmišljamo lahko tudi o sredstvih poslovnega sistema kot o merilu donosnosti. Pove nam, kako uspešno je bilo poslovodstvo pri upravljanju sredstev. Večja je vrednost koeficienta, tem uspešneje posluje podjetje. Koeficient se poveča takrat, ko se poveča dobiček ob enakem obsegu sredstev, lahko pa se poveča takrat, ko ob istem dobičku potrebujemo manj sredstev (Melavc 2000, 292 - 295).

$$\text{Stopnja donosnosti sredstev} = \frac{\text{temeljni poslovni izid}}{\text{sredstva}} \times 100$$

Za izračun donosnosti potrebujemo tako izkaz stanja kot tudi izkaz poslovnega izida. Dobiček razberemo iz izkaza poslovnega izida, sredstva in kapital pa sta postavki izkaza stanja. Dobiček je opredeljen v določenem obdobju in se med obdobjem spreminja, sredstva in kapital pa so opredeljena na določen dan.

3.3.4 Plačilna sposobnost

V povezavi z uspešnostjo poslovanja se pogosto omenja tudi plačilna sposobnost. Sposobnost poravnavanja plačilnih obveznosti ob roku zapadlosti imenujemo plačilna sposobnost podjetja, ki mora zato razpolagati z ustreznimi likvidnimi sredstvi (Žnidaršič Kranjc 2001, 286 – 287).

Poznamo tri kazalnike plačilne sposobnosti.

$$\text{Plačilna sposobnost} = \frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

$$\text{Tekoča plačilna sposobnost} = \frac{\text{kratkoročna sredstva} - \text{zaloge}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

$$\text{Trenutna plačilna sposobnost} = \frac{\text{denarna sredstva} + \text{kratkoročne finančne naložbe}}{\text{kratkoročne obveznosti}}$$

Podjetje ima težave v plačilni sposobnosti, če so obveznosti večje od sredstev, oziroma je razmerje manjše od 1. Za zagotavljanje plačilne sposobnosti podjetja, ki je najosnovnejši pogoj uspešnosti poslovanja, je torej pomembno, da ima podjetje primerno sestavo gibljivih sredstev ter primerno dinamiko pretvarjanja teh sredstev iz ene oblike v drugo (Žnidaršič Kranjc 2001, 286 – 287).

3.4 Projektno poslovanje

Celoten postopek projekta gradnje nepremičnin traja kar nekaj časa. Projektno poslovanje je specifična oblika poslovanja, kjer se dobiček pojavi šele ob koncu projekta, ob realizirani prodaji. V dobi izvedbe projekta praviloma nastajajo le stroški. Projektno poslovanje je v tržnih sistemih posebna specifična oblika poslovanja, ki jo med drugim karakterizira tudi poseben režim finančnega spremljanja, imenovanega projektno poslovanje. Gradnja večstanovanjskega objekta traja v povprečju od enega

leta do leta in pol. Stroške gradnje večstanovanjskega objekta je relativno težko natančno oceniti. Vedno se seveda oblikuje čimbolj natančna predračunska vrednost gradnje, vendar praviloma ta odstopa od kasneje dejansko realizirane vrednosti. Vzrokov za bodisi majhne ali velike razlike v končnih vrednostih je lahko veliko, in sicer napake v projektni dokumentaciji, pa vse tja do posebnih želja investitorjev in dolžine trajanja gradnje (Kranjc Pavlica 2005).

Projekta se je potrebno lotiti načrtovano in strateško pravilno. Prvi korak je nakup zemljišča, nato je potrebno zbrati lokacijsko dokumentacijo in lokacijsko dovoljenje. Na podlagi lokacijskega dovoljenja lahko investitor prične s pripravo projektne dokumentacije in nato po plačilu nadomestila za spremembo namembnosti in komunalnega prispevka pridobi gradbeno dovoljenje. Zemeljska dela so prva, ki jih moramo izvesti pri postavitvi gradbenih objektov. Med njih uvrščamo izkope, ki jih razlikujemo glede na vrsto – kategorijo tal, v katerih jih je potrebno izvesti. Poleg tega pa je potrebno pri izkopih upoštevati tudi širino in globino izkopa ter oteževalne okoliščine. Potrebni so še komunalni priključki nato pa se lahko prične z gradnjo. Betonska dela, so namenjena predvsem zagotavljanju doseganja konstrukcijske ustreznosti zgradbe in gradbenih objektov, kot tudi njihovih posameznih delov. Zidarska dela obsegajo najširši spekter opravil povezanih z gradbeništvom. Brez zidarskih del ne bi mogli izvesti vrsto ostalih posegov na gradbenih objektih. Z ustreznimi instalacijskimi posegi na gradbenem objektu bo zagotovljeno udobno bivanje in ustrezno izkoriščanje objekta, saj so instalacije predvsem vezane na pomembne življenske pogoje v sodobnem svetu, kot je ogrevanje, prezračevanje in klimatizacija, razsvetljava, električno ožičenje in podobno. Zaključna dela v gradbeništvu, imenovana tudi gradbeno obrtniška dela, so dela, ki so izvajana zato, da gradbeni objekt dobi dokončno podobo in služi namenu, za katerega je bil zgrajen. Na koncu pa je potrebna še zunanja ureditev objekta z okolico. Potrebno je opraviti še tehniški prevzem in večstanovanjski objekt je pripravljen za prodajo (Kranjc Pavlica 2005).

$$\text{Ekonomičnost projekta} = \frac{\text{prihodki}}{\text{stroški}}$$

4 ANALIZA USPEHA TEKOČEGA POSLOVANJA DRUŽBE PROM POSLOVNE STORITVE D.O.O.

V poglavju je z indeksi prikazana primerjava bilanc poslovnega izida za leti 2003 in 2004 ter primerjava bilanc poslovnega izida po polletjih za leto 2004. Prikazana je tudi planirana bilanca poslovnega izida za leto 2005.

4.1 Prikaz bilanc poslovnega izida družbe PROM poslovne storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004

Še pred vstopom Slovenije v EU se je družba zavedala, da dejavnost mednarodne špedicije, s katero je v preteklih obdobjih ustvarila največ prometa, ne bo trajala večno. Ob ustanovitvi je družba izkoristila tržno nišo in je tako z dobrimi odnosi do komitentov, hitro opravljenimi naročili ter s fleksibilnostjo ob konkurenčni ceni, postala ena izmed desetih mednarodnih špedicij z največjim prometom pri nas. Po vstopu v EU pa se je število naročil močno zmanjšalo in potrebno je bilo zapreti poslovne enote na letališču Brnik, poslovno enoto na Jesenicah in še pred tem v Kopru.

Na podlagi izračunov v tabeli 4.1 je razvidno, da so se čisti prihodki od prodaje v letu 2004 v primerjavi z letom 2003 zmanjšali za več kot polovico. Od tega so se čisti prihodki od storitev na domačem trgu zmanjšali za 55,3 %, čisti prihodki od storitev na tujem trgu pa za 48,4 %. Glavni vzrok za zmanjšanje je prenehanje dejavnosti carinskega posredovanja s 1. 5. 2004. Drugi poslovni prihodki so se leta 2004 v primerjavi z letom 2003 močno povišali zaradi prodaje trgovskega blaga, ki ga je družba PROM d.o.o. kupila leta 2003.

Tabela 4.1 Bilanci poslovnih izidov družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)

Postavka		Oznaka za AOP	BPI 2003 v 000 SIT	BPI 2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
2		3	4	5	6
A.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE (091+095)	090	436.806	196.472	44,9
I.	<i>Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev na domačem trgu</i>	091	418.932	187.257	44,7
II.	<i>Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev na tujem trgu</i>	095	17.874	9.215	51,6
E.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	101	2.374	21.163	891,4
F.	KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	102	439.180	217.635	49,6
G.	POSLOVNI ODHODKI (104+115+120+124)	103	360.986	199.830	55,4
I.	<i>Stroški blaga, materiala in storitev</i>	104	263.117	133.490	50,7
II.	<i>Stroški dela</i>	115	69.247	47.399	68,4
III.	<i>Odpisi vrednosti</i>	120	24.007	16.825	70,1
	Postavka	Oznaka	BPI	BPI	INDEKS

		za AOP	2003 v 000 SIT	2004 v 000 SIT	03/04
IV.	<i>Drugi poslovni odhodki</i>	124	4.615	2.116	45,8
H.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA (102-103)	125	78.194	17.805	22,8
J.	FINANČNI PRIHODKI (128+132+136)	127	24.414	113.610	465,3
I.	<i>Finančni prihodki iz deležev</i>	128	9.111	33.223	364,6
II.	<i>Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev</i>	132	0	2.500	/
III.	<i>Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev</i>	136	15.303	77.887	508,9
K.	FINANČNI ODHODKI (142+146)	141	9.848	15.008	152,4
I.	<i>Prevrednoteni finančni odhodki</i>	142	50	12.140	24.280,0
II.	<i>Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti</i>	146	9.798	2.868	29,3
O.	IZREDNI PRIHODKI	154	832	109.581	13.170,8
I.	<i>Drugi izredni prihodki</i>	156	832	109.581	13.170,8
P.	IZREDNI ODHODKI	157	196	0	/
I.	<i>Drugi izredni odhodki</i>	159	196	0	/
U.	CELOTNI DOBIČEK (125+127-141+154-157)	164	93.396	225.988	241,9
Z.	DAVKI SKUPAJ	166	19.031	50.902	267,5
Ž.	ČISTI DOBIČEK IZ OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	167	74.365	175.086	235,4
	POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU	169	17,54	9,40	53,6
	ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	170	12	12	100,0

Vir: Šterk 2005

Kosmati donos od poslovanja je prvi delni izid, ki ga dobimo. Zaradi zmanjšanja čistih prihodkov od prodaje je razumljivo, da se je tudi kosmati donos iz poslovanja zmanjšal, in sicer za 50,4 %.

Poslovni odhodki leta 2004 so se v primerjavi z letom 2003 zmanjšali za 44,6 %. Od tega se stroški porabljenega materiala v opazovanih obdobjih niso veliko spremenili, zmanjšali pa so se stroški storitev. Stroški storitev predstavljajo po vrednosti največje stroške v družbi PROM d.o.o.. Največji del stroškov storitev predstavljajo stroški transportnih storitev. Stroški dela so se zmanjšali za 31,6 %. Glavni razlog za zmanjšanje teh stroškov je v zmanjšanju števila zaposlenih. Povprečno število zaposlenecv se je na podlagi delovnih ur v proučevanih obdobjih zmanjšalo za 46,4 %.

Razlog za zmanjšanje amortizacije leta 2004 v primerjavi z letom 2003 leži v osnovnih sredstvih, saj so stara več kot tri leta. Vzrok za zmanjšanje pa je tudi sprememba amortizacijske stopnje v Zakonu o davku od dobička pravnih oseb, s 33,3 % na 25 % za sredstva, ki so bila kupljena v letu 2004.

Drugi delni izid, ki ga dobimo, je poslovni izid iz poslovanja. Dobimo ga, ko od kosmatega donosa od poslovanja odštejemo stroške blaga, materiala in storitev, stroške dela, amortizacijo in druge odhodke poslovanja. Poslovni izid iz poslovanja se je

zmanjšal za 77,2 % predvsem zaradi zmanjšanja čistih prihodkov od prodaje storitev na domačem trgu po vstopu Slovenije v EU.

Finančni prihodki leta 2004 so se v primerjavi z letom 2003 močno povečali zaradi finančnih prihodkov iz kratkoročnih terjatev. K povišanju je prispevala tudi prodaja delnic TEHNOUNION.

Velik delež celotnih prihodkov predstavljajo finančni prihodki, ki so se v letu 2004 glede na leto prej, močno povečali zaradi obresti ter zaradi prihodkov od prejetih udeležb v poslovnem izidu.

Finančni odhodki v družbi PROM d.o.o. so se povečali predvsem zaradi višjih prevrednotenih finančnih odhodkov, kamor je všteto dano posojilo družbi PROM R.E. d.o.o. oziroma oslabitev naložbe, zaradi njegovega negativnega poslovnega rezultata ter obresti od posojil. Družba se je s 1. 5. 2004 začela preoblikovati v kapitalsko povezano *PROM SKUPINO*, ki jo že sestavljajo družbe EVROPROMET d.o.o., PROM R.E. d.o.o. ter AVTO PARTNER d.o.o..

Uspešna končna izterjava začasno oziroma delno dvomljivih terjatev ob prenehanju osnovne dejavnosti je močno povečala izredne prihodke, in sicer s 832.000 SIT na 109.581.000 SIT.

Celotni poslovni izid dobimo tako, da poslovni izid iz poslovanja povečamo za finančne prihodke in izredne prihodke ter zmanjšamo za finančne odhodke in izredne odhodke. Celotni poslovni izid se je v proučevanem obdobju zvišal za 141,9 %.

Iz tabele je razvidno, da je družba skozi obe leti poslovala zelo uspešno. Večji dobiček je družba zabeležila v letu 2004, ki je bil predvsem posledica večjih finančnih in izrednih prihodkov v primerjavi z letom 2003. Tako je velikost celotnega dobička v letu 2004 posledica finančnega in izrednega dobička, saj je bil dobiček iz poslovanja mnogo nižji, zaradi že omenjenega drastičnega skrčenja osnovne dejavnosti ob vstopu Slovenije v EU.

4.2 Prikaz bilance poslovnega izida družbe po polletjih za leto 2004

Vstop Slovenije v EU leta 2004 je prinesel veliko sprememb v poslovanju družbe PROM d.o.o.. Promet se je zmanjšal in potrebno je bilo ukiniti delovanje nekaterih poslovnih enot, kar je posledično prineslo tudi zmanjševanje števila zaposlenih. Smiselno je bilo torej primerjati poslovanje družbe pred in po vstopu v EU.

Tabela 4.2 Prikazuje bilanco poslovnega izida družbe PROM d.o.o. po polletjih za leto 2004 ter razliko v poslovanju pred in po vstopu v Evropsko unijo.

V nadaljevanju tabele je razvidno, da so se v II. polletju 2004, v primerjavi s I. polletjem 2004, čisti prihodki od prodaje zmanjšali za 49,1 %. Na zmanjšanje čistih prihodkov od prodaje je vplivalo zmanjšanje prodaje storitev na domačem trgu, saj so se prihodki od prodaje storitev na tujem trgu v II. polletju v primerjavi s prejšnjim,

povečali za 59,1 %, vendar je seveda treba poudariti, da ima to minimalno povečanje relativno majhno veljavo v primerjavi s celotnimi prihodki. Na zmanjšanje prihodkov od prodaje storitev na domačem trgu je dodatno vplivalo prenehanje delovanja poslovnih enot Jesenice in Brnik po vstopu Slovenije v Evropsko unijo.

Tabela 4.2 Bilanci poslovnega izida družbe PROM d.o.o. za I. in II. polletje 2004 (v 1000 SIT)

POSTAVKA	I. polletje v 000 SIT	II. polletje v 000 SIT	2004 v 000 SIT	INDEKS I./II. 2004
ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	130.174	66.298	196.472	50,9
<i>1. Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev na domačem trgu</i>	126.618	60.639	187.257	47,9
<i>2. Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev na tujem trgu</i>	3.556	5.659	9.215	159,1
DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	13.097	8.066	21.163	61,6
KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	143.271	74.364	217.635	51,9
POSLOVNI ODHODKI	120.156	79.674	199.830	66,3
1. Stroški blaga, materiala in storitev	74.965	58.525	133.490	78,1
<i>- Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala</i>	/	8.939	8.939	/
<i>- Stroški porabljenega materiala</i>	16.249	16.127	32.376	99,2
<i>- Stroški storitev</i>	58.716	33.459	92.175	56,9
2. Stroški dela	33.289	14.110	47.399	42,4
<i>- Stroški plač</i>	19.006	9.082	28.088	47,8
<i>- Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja</i>	3.037	1.498	4.535	49,3
<i>- Drugi stroški dela</i>	11.246	3.530	14.776	31,4
3. Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev	10.787	6.038	16.825	55,9
4. Drugi poslovni odhodki	1.115	1.001	2.116	89,8
POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA	23.115	- 5.310	17.805	/
FINANČNI PRIHODKI	74.432	39.178	113.610	52,6
1. Finančni prihodki na podlagi deležev iz dobička drugih	8.674	24.549	33.223	283,0
2. Prihodki iz obresti in drugi finančni prihodki	65.658	12.129	77.887	18,4
3. Finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev	0	2.500	2.500	/
FINANČNI ODHODKI	1.646	13.362	15.008	811,8
1. Stroški obresti in drugi finančni odhodki	1.646	1.222	2.868	74,2
<i>- obresti iz razmerij do drugih</i>	158	15	173	9,5
<i>- obresti od kreditov</i>	1.488	1.207	2.695	81,1
2. Prevrednotovalni finančni odhodki	0	12.140	12.140	/
IZREDNI PRIHODKI	6.868	102.713	109.581	1.495,5
CELOTNI DOBIČEK	102.769	123.219	225.988	119,9
OCENA DAVKA	23.148	27.754	50.902	119,9
ČISTI POSLOVNI IZID IZ OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	79.621	95.465	175.086	119,9
ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	6	6	12	100,0

Vir: Šterk 2005

Stroški blaga, materiala in storitev so se v II. polletju v primerjavi s predhodnim, zmanjšali za 21,9 %. Zaradi manjšega obsega poslovanja so se namreč za 43,1 % zmanjšali stroški storitev, medtem ko so se stroški materiala zmanjšali le za 0,8 %. Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih so se stroški plač v II. polletju zmanjšali za 52,2 % v primerjavi s I. polletjem. Realne plače tistih, ki so zaposlitev obdržali, so se povišale za 3 %. Drugi stroški dela so bili v I. polletju višji zaradi izplačanih odpravnin, saj so se v II. polletju zmanjšali kar za 68,6 %. Zaradi prodaje osnovnih sredstev se je v opazovanem obdobju zmanjšala amortizacija za 44,1 %.

Zaradi višjih poslovnih odhodkov in manjših čistih prihodkov od prodaje je bil poslovni izid v II. polletju negativen.

Finančni prihodki so se zmanjšali za 47,4 % v II. polletju glede na I. polletje, zaradi 81,6 % znižanja prihodkov iz obresti in drugih finančnih prihodkov. Višji za 183 % so bili prihodki na podlagi deležev iz dobička drugih v proučevanem obdobju, v II. polletju pa se pojavijo tudi finančni prihodki iz dolgoročnih terjatev.

Prevrednotovalni finančni odhodki so razlog za povišanje celotnih finančnih odhodkov v opazovanem obdobju, saj so se stroški obresti in drugi finančni odhodki zmanjšali za 25,8 %.

Vzrok za zvišanje čistega poslovnega izida so izredni prihodki, ki so se v proučevanem obdobju zelo povečali. Razlog za višje izredne prihodke so zdaj plačane odpisane terjatve, ki so znašale 102.408.000 SIT. Celotni dobiček se je tako v II. polletju v primerjavi s prejšnjim povečal za 19,9 %.

4.3 Planirana bilanca poslovnega izida za leto 2005

Po vstopu Slovenije v EU je družba v letu 2004 slabše poslovala le štiri mesece. Pričakuje se, da bodo rezultati v letu 2005 še nekoliko nižji kot v celem letu 2004, saj bo družba v manjšem obsegu poslovala vseh dvanajst mesecev.

Družba PROM d.o.o. v letu 2005 pričakuje, da se bodo poslovni prihodki v primerjavi z letom 2004 še znižali, in sicer za približno 40 %, kot je razvidno iz tabele 4.3. Prav tako družba pričakuje, da se bodo poslovni odhodki znižali za 34,4 %. Od tega naj bi se stroški materiala in storitev znižali za približno 30 %, stroški dela za 57,8 % in ostali stroški za približno 30 %. Amortizacija naj bi se znižala za 8 %. Zaradi manjših poslovnih prihodkov se seveda posledično zniža tudi dobiček iz poslovanja, leta naj bi se zmanjšal za več kot 90 %. Leta 2004 je družba prodala večje število vrednostnih papirjev, zato naj bi se leta 2005 v primerjavi s prejšnjim letom, za približno 40 % zmanjšali finančni prihodki, ki bodo sestavljeni iz dividend od borznih vrednostnih papirjev in dividend odvisnih podjetij ter planirane prodaje delnic, ki kotirajo na Ljubljanski borzi.

Tabela 4.3 Planirana bilanca poslovnega izida družbe PROM d.o.o. za leto 2005 (v 1000 SIT)

	POSTAVKA	BPI 2004 v 000 SIT	BPI 2005 v 000 SIT	INDEKS 04/05
1.	POSLOVNI PRIHODKI	217.635	132.000	60,7
2.	POSLOVNI ODHODKI	199.830	131.000	65,6
	- stroški materiala in storitev	133.490	94.000	70,4
	- stroški dela	47.399	20.000	42,2
	- ostali stroški	2.116	1.500	70,9
	- amortizacija	16.825	15.500	92,1
3.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA	17.805	1.000	5,6
4.	FINANČNI PRIHODKI – POVEZANE DRUŽBE	31.882	20.000	62,7
5.	FINANČNI PRIHODKI – PRODAJA DELNIC	64.037	37.000	57,8
6.	DRUGI FINANČNI PRIHODKI (dividende, obresti)	17.691	9.000	50,9
7.	FINANČNI ODHODKI	15.008	2.000	13,3
8.	IZREDNI PRIHODKI	109.581	500	0,5
9.	CELOTNI DOBIČEK	225.988	65.500	28,9
10.	DAVKI	50.902	14.753	28,9
11.	ČISTI DOBIČEK	175.086	50.747	28,9

Vir: Tomaž Ramuš, pogovor z direktorjem družbe PROM d.o.o., 16. marec 2005

Plan poslovanja predvideva pozitivni finančni rezultat tako iz tekočega poslovanja kot iz finančnih prihodkov. Pozitivni finančni rezultat iz tekočega poslovanja je pričakovan pri vseh poslovnih enotah. Prve mesečne bilance poslovnega izida 2005 družbe pa že izkazujejo višje rezultate od pričakovanih. Večji del čistega dobička, ki naj bi se zmanjšal za skoraj 70 %, bo imel osnovo v finančnih prihodkih.

Takšen plan kaže realno sliko dogajanja v letu 2005, torej kaže celo poslovno leto po spremenjenih pogojih poslovanja. Družba je v letu 2004 in bo še v I. polletju 2005 prestrukturirala svoje poslovanje ter obdržala profitabilne dele, organizirane v poslovnih enotah družbe ali pa organizirane v odvisnih družbah. Obravnavani plan družbe prikazuje sam rezultat v družbi brez profitnih kapitalskih efektov iz odvisnih družb. Plan predvideva 50.747.000 SIT čistega dobička, kar je za 5 redno zaposlenih realen in dosegljiv rezultat, ki ga bo možno dosegati tudi v letih po 2005.

5 ANALIZA BILANCE STANJA DRUŽBE PROM POSLOVNE STORITVE D.O.O.

Poglavje zajema primerjavo bilanc stanja za leti 2003 in 2004 ter analizo osnovnih in gibljivih sredstev družbe, njihov obseg, strukturo ter hitrost obračanja gibljivih sredstev. Poglavje prikazuje tudi strukturo obveznosti do virov sredstev.

5.1 Prikaz bilanc stanja družbe PROM poslovne storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004

Tabela prikazuje bilanco stanja družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004 ter njuno primerjavo.

Tabela 5.1 Bilanci stanja družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)

Postavka		Oznaka za AOP	BS 2003 v 000 SIT	BS 2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
2		3	4	5	6
	SREDSTVA	001	1.148.284	835.923	72,8
A.	STALNA SREDSTVA	002	208.849	150.408	72,0
I.	<i>Neopredmetena dolgoročna sredstva</i>	003	133	429	322,6
II.	<i>Opredmetena osnovna sredstva</i>	009	106.051	39.235	36,9
III.	<i>Dolgoročne finančne naložbe</i>	017	102.665	110.744	107,9
B.	GIBLJIVA SREDSTVA	022	939.435	685.515	73,0
I.	<i>Zaloge</i>	023	7.544	0	/
II.	<i>Poslovne terjatve</i>	029	203.001	34.102	16,8
III.	<i>Kratkoročne finančne naložbe</i>	041	718.257	650.982	90,6
IV.	<i>Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina</i>	046	10.633	431	4,1
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	049	1.148.284	835.923	72,8
A.	KAPITAL	050	785.225	461.155	58,7
I.	<i>Vpoklicani kapital</i>	051	40.000	80.000	200,0
II.	<i>Kapitalske rezerve</i>	054	0	19.988	/
III.	<i>Rezerve iz dobička</i>	055	5.511	4.000	72,6
IV.	<i>Preneseni čisti dobiček</i>	060	454.940	6.234	1,4
V.	<i>Čisti dobiček poslovnega leta</i>	062	74.365	175.086	235,4
VI.	<i>Prevrednotovalni popravki kapitala</i>	064	210.409	175.847	83,6
B.	FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	068	363.059	374.768	103,2
	<i>a)Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti</i>	075	363.059	374.768	103,2
1.	<i>Kratkoročne finančne obveznosti do bank</i>	077	20.000	0	/
2.	<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev</i>	078	0	3.718	/
3.	<i>Druge kratkoročne finančne in poslovne obveznosti</i>	081	343.059	371.050	108,2

Vir: Šterk 2005

5.2 Analiza sredstev družbe PROM poslovne storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004

Delež stalnih sredstev pokaže odstotek oziroma delež, ki ga imajo stalna sredstva med vsemi sredstvi podjetja. Vrednost kazalnika je v veliki meri odvisna od panoge, v kateri se podjetje nahaja. V tehnološko intenzivnih panogah (kemija, elektronika..) je vrednost tega kazalnika večja kot pa pri delovno intenzivnih panogah (trgovina, storitve..). Na delež gibljivih sredstev vplivajo specifičnosti panoge, v kateri se podjetje nahaja. Povečana vrednost kazalnika lahko pomeni izboljšanje poslovanja, to je takrat, ko so se gibljiva sredstva povečala predvsem zaradi povečane poslovne dejavnosti. Povečanje kazalnika lahko pomeni nevarnost podjetja, kadar se delež gibljivih sredstev (zaloga in terjatev iz poslovanja) poveča, ne da bi se povečal obseg poslovanja (Kondič 2003, 33 – 34).

Tabela spodaj prikazuje strukturo sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004.

Tabela 5.2 Struktura sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004

POSTAVKA	2003 v 000 SIT	2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
1. Stalna sredstva	208.849	150.408	72,0
2. Gibljiva sredstva	939.435	685.515	73,0
Sredstva skupaj	1.148.284	835.923	72,8
Delež stalnih sredstev v %	18,2	18,0	98,9
Delež gibljivih sredstev v %	81,8	82,0	100,2

Vir: Šterk 2005

Iz tabele je razvidno, da se je celotni obseg sredstev družbe PROM d.o.o. v letu 2004 zmanjšal za 27,2 %, v primerjavi s prejšnjim letom. V opazovanem obdobju se je obseg stalnih sredstev zmanjšal za 28 %, obseg gibljivih sredstev pa za 27 %.

Obseg stalnih sredstev se je zmanjšal zaradi prodaje zemljišča. Glavni razlog za zmanjšanje gibljivih sredstev, je zmanjšanje kratkoročnih poslovnih terjatev glede na prejšnje leto. Posledica zmanjšanja vseh sredstev je zmanjšanje skupnih sredstev.

Družba se ukvarja v glavnem s storitvami, zato je delež stalnih sredstev relativno manjši. Leta 2004 so stalna sredstva predstavljala 18 % vseh sredstev družbe, leto poprej pa 18,2 %. Delež stalnih sredstev družbe PROM d.o.o. se je v letu 2004 zmanjšal za 1,1 %, delež gibljivih pa povečal za 0,2 %, kar pomeni, da je bil delež gibljivih sredstev v letu 2003 81,8 %, leto kasneje pa 82,0 %. Večji delež gibljivih sredstev ima družba zato, ker je usmerjena v storitveno dejavnost, ki ne potrebuje toliko opredmetenih osnovnih sredstev.

5.3 Analiza stalnih sredstev

V družbi PROM d.o.o. so stalna sredstva sestavljena iz osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb. V nadaljevanju je prikazana struktura osnovnih sredstev in dolgoročnih finančnih naložb v letih 2003 in 2004. Z indeksi je prikazano razmerje med obema obdobjima.

5.3.1 Obseg in struktura osnovnih sredstev

Nabavna vrednost osnovnih sredstev, ki so izražena vrednostno, je sestavljena iz nabavne cene, povečane za morebitni davek in carinske stroške ter stroške prevoza. Nabavna vrednost se s časom spreminja, saj jo popravek vrednosti zmanjšuje. Razlika med nabavno vrednostjo osnovnega sredstva in popravkom vrednosti je neodpisana vrednost osnovnih sredstev. Popravek vrednosti predstavlja vrednost, ki jo je osnovno sredstvo že preneslo na nove proizvode (Kondič 2003, 38).

Tabela prikazuje strukturo osnovnih sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004 ter ju primerja med seboj.

Tabela 5.3 Struktura osnovnih sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004

POSTAVKA	2003 v 000 SIT	Delež OS v % 2003	2004 v 000 SIT	Delež OS v % 2003	INDEKS 03/04
1. Neopredmetena dolgoročna sredstva	133	0,13	429	1,08	322,6
- dolgoročne premoženjske pravice	133	0,13	429	1,08	322,6
2. Opredmetena osnovna sredstva	106.051	99,87	39.235	98,92	36,9
- nepremičnine	80.120	75,45	20.914	52,73	26,1
- oprema in druga opredmetena osnovna sredstva	25.931	24,42	18.321	46,19	70,6
Osnovna sredstva skupaj	106.184	100	39.664	100	37,6

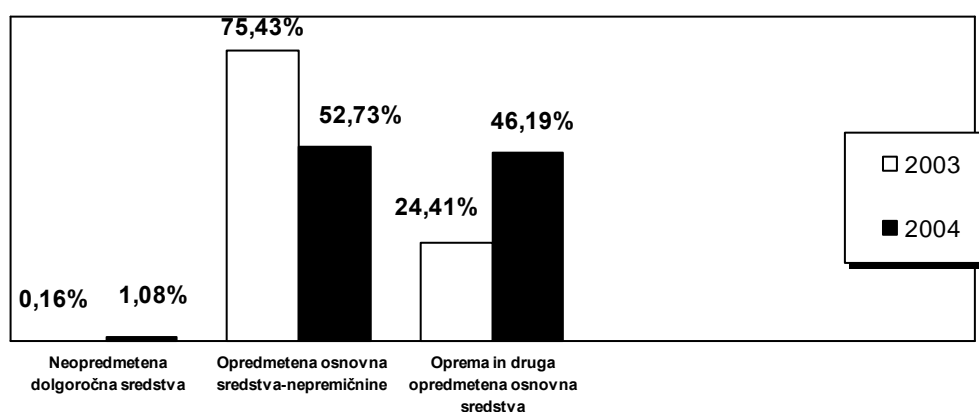
Vir: Šterk 2005

Iz podatkov v tabeli lahko razberemo, da največji obseg celotnih osnovnih sredstev v obeh opazovanih obdobjih predstavljajo opredmetena osnovna sredstva, ki so se leta 2004 zmanjšala za 63,1 % glede na leto 2003. Največji delež opredmetenih osnovnih sredstev predstavljajo nepremičnine, med katere štejemo dva objekta, in sicer v letu 2003 75,45 % in v letu 2004 52,73 %. Preostali del predstavlja oprema in druga opredmetena osnovna sredstva, ki jih sestavlja pet tovornih vozil ter tri osebna vozila. Prevoze s tovornimi vozili trži in organizira odvisna družba EVROPROMET d.o.o.. Vrednost nepremičnin leta 2004 se je v primerjavi z letom 2003 znižala za 73,9 %, kar je posledica prodaje zemljišča. Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva so se zmanjšala za 29,4 % .

Neopremetena dolgoročna sredstva predstavljajo majhen delež osnovnih sredstev, in sicer v letu 2003 0,13 %, kar znaša 133.000 SIT in leta 2004 1,08 %, kar znaša 429.000 SIT. Glede na prejšnje obdobje so se povečala za 222,6 %.

Obseg osnovnih sredstev skupaj se je zmanjšal za 62,4 %, torej za več kot polovico v proučevanem obdobju. Leta 2003 je bila vrednost osnovnih sredstev 106.184.000 SIT in leta 2004 39.664.000 SIT.

Slika 5.1 Deleži osnovnih sredstev družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Šterk 2005

5.3.2 Obseg in struktura dolgoročnih finančnih naložb

Del stalnih sredstev so tudi dolgoročne finančne naložbe, ki se jih poslužuje gospodarska družba, da bi povečala svoje premoženje na podlagi razdeljevanja (obresti, dividende, deleži v dobičku pri drugih družbah...). Naložbe so sicer lahko takoj iztržljive, vendar jih družba smatra za strateške naložbe in jih drži v svojem portfelju dalj časa.

V spodnji tabeli je prikazana struktura dolgoročnih finančnih naložb družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004.

Tabela 5.4 Struktura dolgoročnih finančnih naložb družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004

POSTAVKA	2003 v 000 SIT	Delež DFN v % 2003	2004 v 000 SIT	Delež DFN v % 2004	INDEKS 03/04
Naložbe v delnice domačih podjetij	16.065	15,64	16.065	14,51	100,0
Naložbe v delnice bank, zavarovalnic	472	0,46	472	0,43	100,0
Naložbe v podjetja v državi	43.821	42,68	55.008	49,67	125,5
Naložbe v delnice tujih podjetij	37.921	36,94	37.921	34,24	100,0
Posojila	4.386	4,28	1.278	1,15	29,1
Dolgoročne finančne naložbe skupaj	102.665	100,0	110.744	100,0	107,9

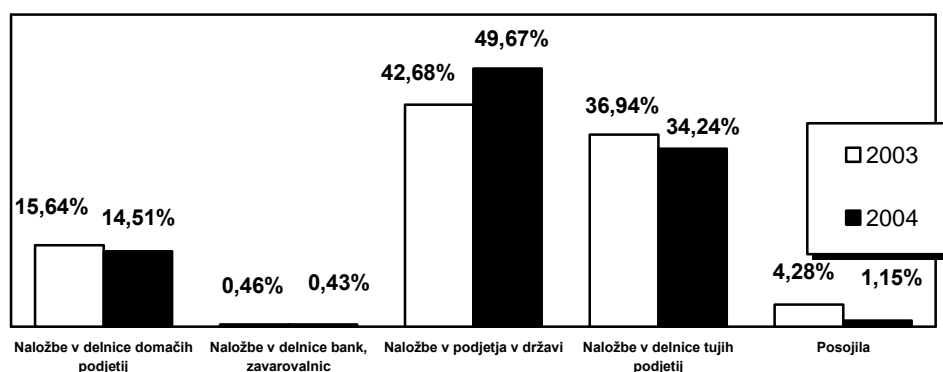
Vir: Jožica Šterk, pogovor z računovodkinjo družbe PROM d.o.o., 23. marec 2005

Dolgoročne finančne naložbe v družbi PROM d.o.o. obsegajo naložbe v delnice domačih podjetij, naložbe v delnice bank in zavarovalnic, naložbe v podjetja v državi, naložbe v delnice tujih podjetij ter dana posojila. Leta 2003 so dolgoročne finančne naložbe obsegale 102.665.000 SIT, leto kasneje pa 110.744.000 SIT.

Največji delež dolgoročnih finančnih naložb leta 2003 predstavljajo naložbe v podjetja v državi. Slednje obsegajo 42,68 % vseh naložb, kar znaša 43.821.000 SIT, naložbe v delnice tujih podjetij, pa 36,94 %, kar znaša 37.921.000 SIT. Naložbe v podjetja v državi so se v letu 2004 v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 25,5 %, naložbe v delnice tujih podjetij pa se niso spremenile. Nespremenjene so ostale tudi naložbe v delnice domačih podjetij, katerih delež vseh naložb v letu 2004 je 14,51 % in naložbe v delnice bank in zavarovalnic, ki obsegajo le 0,43 %. Posojila so se v opazovanem obdobju zmanjšala za 70,9 %.

Dolgoročne finančne naložbe so bile v letu 2004 višje od predhodnega leta za 7,9 %.

Slika 5.2 Deleži dolgoročnih finančnih naložb družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Jožica Šterk, pogovor z računovodkinjo družbe PROM d.o.o., 23. marec 2005

V nadaljevanju so prikazane naložbe družbe v podjetja v državi, saj pri teh podjetjih družba pričakuje stalno lastništvo.

Tabela 5.5 Struktura dolgoročnih finančnih naložb družbe PROM d.o.o. v podjetja v državi za leto 2004

POSTAVKA	2004 v 000 SIT	Delež DFN v % 2004
AVTO PARTNER d.o.o.	21.647	39,35
EVROPROMET d.o.o.	20.995	38,17
PROM R.E. d.o.o.	12.366	22,48
Dolgoročne finančne naložbe v podjetja v državi skupaj	55.008	100,0

Vir: Jožica Šterk, pogovor z računovodkinjo družbe PROM d.o.o., 5. april 2005

Naložbe v podjetja v državi so v letu 2004 znašale 55.008.000 SIT. Od tega je največji delež namenila družbi AVTO PARTNER d.o.o., kjer je 30 % lastnica, in sicer 21.647.000 SIT, 38,17 % je vložila v družbo EVROPROMET d.o.o., kjer ima v lasti 78 % družbe. Ostalo je družba vložila v tretjo odvisno družbo, in sicer v PROM R.E. d.o.o., kjer pa je njen 90 % delež.

5.4 Analiza gibljivih sredstev

Gibljiva sredstva so v družbi PROM d.o.o. sestavljena iz zalog, poslovnih terjatev, kratkoročnih finančnih naložb in iz dobroimetij pri bankah, čekov in gotovine. V nadaljevanju je prikazana struktura gibljivih sredstev ter hitrost njihovega obračanja.

5.4.1 Obseg in struktura gibljivih sredstev

V tabeli spodaj je prikazana struktura gibljivih sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004.

Tabela 5.6 Struktura gibljivih sredstev družbe PROM d.o.o. v letih 2003 in 2004

POSTAVKA	2003 v 000 SIT	Delež GS v % 2003	Delež PT v % 2003	2004 v 000 SIT	Delež GS v % 2004	Delež PT v % 2004	INDEKS 03/04
1. Zaloge	7.544	0,80		0	0		/
2. Poslovne terjatve	203.001	21,6	100	34.102	4,98	100	16,8
- dolgoročne poslovne terjatve	10.405	1,1	5,1	10.405	1,52	30,5	100,0
- kratkoročne poslovne terjatve	192.594	20,5	94,9	23.697	3,46	69,5	12,3
3. Kratkoročne finančne naložbe	718.257	76,5		650.982	94,96		90,6
4. Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina	10.633	1,1		431	0,06		4,1
Gibljiva sredstva skupaj	939.435	100		685.515	100		73,0

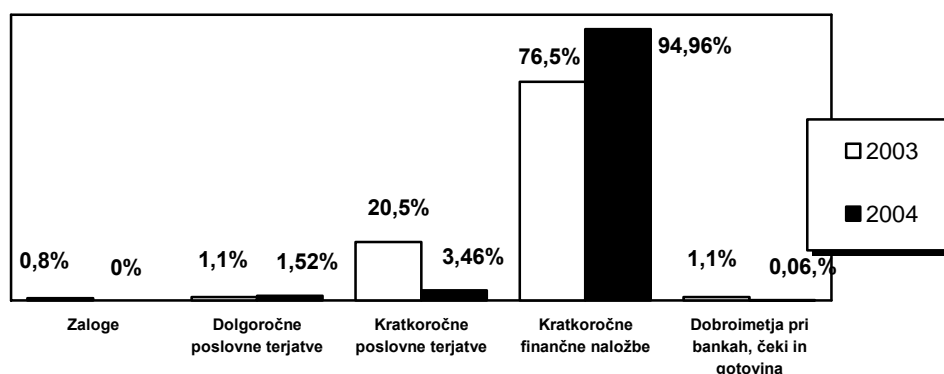
Vir: Šterk 2005

Iz podatkov v tabeli lahko vidimo, da se je skupna vrednost gibljivih sredstev v letu 2004 zmanjšala za 27 %, glede na prejšnje obdobje. Najpomembnejši del gibljivih sredstev so kratkoročne finančne naložbe. Le te v letu 2003 predstavljajo 76,5 %, v letu 2004 pa kar 94,96 % vseh gibljivih sredstev. Kratkoročne finančne naložbe leta 2004 so se v primerjavi z letom 2003 zmanjšale za 9,4 %. Družba je veliko denarnih sredstev vložila v delnice, ki kotirajo na borzah. Največ je vložila v delnice Intereurope, Petrola, Krke, Triglav Steber I ter PS Mercator.

Poslovne terjatve v letu 2003 predstavljajo 21,6 % delež vseh gibljivih sredstev, v letu 2004 pa 4,98 % delež. V primerjavi z letom 2003 so se poslovne terjatve v letu 2004 zmanjšale za 83,2 %, vzrok za zmanjšanje leži v kratkoročnih poslovnih terjativah. Le te so v letu 2003 obsegale 94,9 %, kar je vrednostno izraženo 192.594.000 SIT, v letu 2004 pa 69,5 %, kar znaša 23.697.000 SIT vseh poslovnih terjatev. Delež kratkoročnih poslovnih terjatev vseh gibljivih sredstev leta 2003 je bil 20,5 %, leto kasneje pa 3,46 %. Dolgoročne terjatve iz poslovanja so v letu 2003 predstavljale 1,1 % delež, leta 2004 pa 1,2 % delež vseh gibljivih sredstev. Njihova vrednost je v letu 2004 ostala nespremenjena glede na predhodno leto.

Denarna sredstva obsegajo zelo majhen delež vseh gibljivih sredstev. Leta 2003 le 1,1 %, leta 2004 0,06 % delež. Njihova vrednost se je v letu 2004 zmanjšala za 95,9 % glede na leto 2003. To je posledica trenutnega stanja (na dan 31. 12. 2004) na transakcijskem računu družbe. Stanje denarnih sredstev se lahko že naslednji dan spremeni. Poleg tega pa ni dobro imeti preveč denarja na računu, ampak je bolje denar investirati v donosne naložbe.

Slika 5.3 Deleži gibljivih sredstev družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Šterk 2005

5.4.2 Obračanje gibljivih sredstev

Najpogosteje računamo koeficiente obračanja za posamezne dele gibljivih sredstev, kot so zaloge in terjatve do kupcev. Poleg izračuna koeficienta obračanja obratnih sredstev je v naslednji tabeli prikazan tudi koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev ter trajanje obrata obratnih sredstev in kratkoročnih poslovnih terjatev. Obratna sredstva izračunamo tako, da od gibljivih sredstev odštejemo kratkoročne finančne naložbe. Povprečno stanje pa je izračunano iz stanja na začetku in na koncu obdobja.

Tabela 5.7 Obračanje gibljivih sredstev v družbi PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

POSTAVKA	2003	2004	INDEKS 03/04
----------	------	------	--------------

1. Poslovni prihodki (v 000 SIT)	439.180	217.635	49,6
2. Povprečna obratna sredstva (v 000 SIT)	274.680	255.711	93,1
3. Povprečni obseg terjatev (v 000 SIT)	226.804	108.147	47,7
Koeficient obračanja obratnih sredstev (1/2)	1,59	0,85	53,5
Trajanje enega obrata obratnih sredstev (v dnevih)	229,56	429,41	187,1
Koeficient obračanja terjatev (1/3)	1,94	2,01	103,6
Trajanje enega obrata terjatev (v dnevih)	188,14	181,59	96,5

Vir: Šterk 2004 in 2005

Izračuni v tabeli kažejo, da so se obratna sredstva v letu 2004 obrnila 0,85-krat oziroma je en obrat trajal 429,41 dni, v primerjavi z letom 2003, ko so bila sredstva vezana 229,56 dni in so se v letu obrnila 1,59-krat. Koeficient obračanja obratnih sredstev se je v letu 2004 zmanjšal za 46,5 %, kar pomeni, da so obratna sredstva počasneje menjala svojo pojavno obliko kot v predhodnem letu.

Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev se je v letu 2004 povišal glede na leto 2003, in sicer za 3,6 %, kar je ugodno vplivalo na uspešnost poslovanja, saj so se dnevi izterjave plačil skrajšali za 6,55 dni. Terjatve so se v letu 2003 obrnile 1,94-krat, v letu 2004 pa 2,01-krat oziroma v 181,59 dnevih. Koeficient obračanja kratkoročnih poslovnih terjatev se je povišal za 3,6 % v primerjavi s prejšnjim letom.

5.5 Analiza obveznosti do virov sredstev

Obveznosti podjetja do virov so prikazane na pasivni strani oziroma na desni strani bilance stanja. Njihova vrednost je vedno uravnotežena z vrednostjo vseh sredstev podjetja, saj ima vsako sredstvo svoj vir in se zato sredstva in viri v celoti ujemajo.

Pri analiziranju obveznosti do virov sredstev ugotavljamo, kje družba nabavlja finančne vire, kakšno sestavo virov ima in v kolikšni meri je ta sestava ustrezna.

Pasivna stran bilance stanja je v družbi PROM d.o.o. sestavljena iz kapitala in kratkoročnih finančnih ter poslovnih obveznosti. Višina kapitala v strukturi vseh virov financiranja je zanimiva za posojilodajalce podjetja, saj jim kaže tveganost glede vračil glavnice in obresti.

Delež kapitala v financiranju kaže odstotek kapitala v celotni pasivi podjetja. Čim večja je vrednost kapitala, večji je delež kapitala oziroma trajnih virov med celotnimi viri sredstev. Velikost tega kazalnika pove, kolikšna je finančna odvisnost podjetja do zunanjih virov financiranja. Za posojilodajalce (banke) je pomembno, da je vrednost tega kazalca čim večja, ker jim pove, kolikšna je zadolžitev podjetja. Čim večji je delež kapitala v financiranju, manjše je tveganje pri posojilodajalnem poslu.

Družba PROM d.o.o. spada med boniteto A pri dveh poslovnih bankah, s katerima sodeluje.

Tabela 5.8 Struktura obveznosti do virov sredstev v družbi PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

POSTAVKA	2003 (v 000 SIT)	Delež OVS v % 2003	2004 (v 000 SIT)	Delež OVS v % 2004	INDEKS 03/04
KAPITAL	785.225	68,4	461.155	55,2	58,7
<i>Vpoklicani kapital</i>	40.000	3,5	80.000	9,6	200,0
<i>Kapitalske rezerve</i>	0	/	19.988	2,4	/
<i>Rezerve iz dobička</i>	5.511	0,5	4.000	0,5	72,6
<i>Preneseni čisti dobiček</i>	454.940	39,6	6.234	0,7	1,4
<i>Čisti dobiček poslovnega leta</i>	74.365	6,5	175.086	20,9	235,4
<i>Prevrednotovalni popravki kapitala</i>	210.409	18,3	175.847	21,1	83,6
FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	363.059	31,6	374.768	44,8	103,2
<i>Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti</i>	363.059	31,6	374.768	44,8	103,2
<u>OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV</u>	1.148.284	100,0	835.923	100,0	72,8

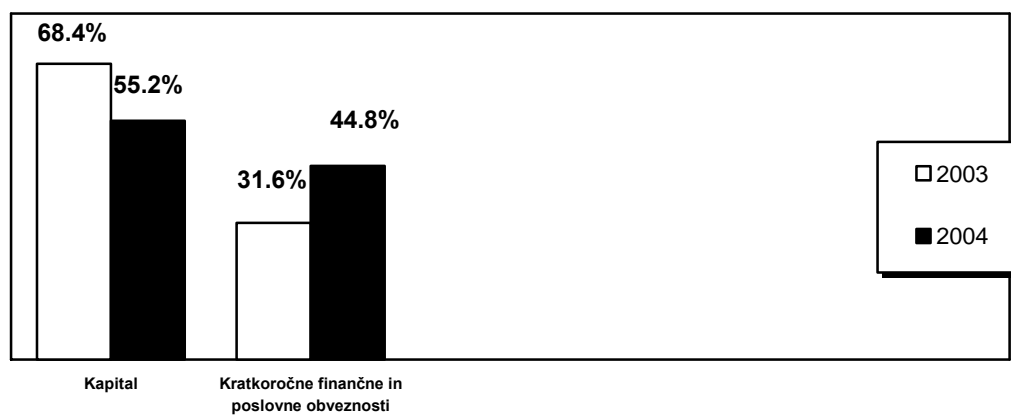
Vir: Šterk 2005

Iz tabele lahko razberemo, da so se obveznosti do virov sredstev v letu 2004 zmanjšale za 27,2 %, za toliko kot so se zmanjšala tudi sredstva podjetja

Delež kapitala med celotnimi viri sredstev v letu 2003 je bil 68,6 %, leto kasneje pa 55,2 %. Leta 2003 je znašal kapital 785.225.000 SIT, v letu 2004 pa 41,3 % manj, kar je 461.155.000 SIT. Kljub temu ostaja kapital še vedno prevladujoča oblika obveznosti do virov sredstev, kar pomeni, da v družbi prevladujejo sredstva, ki niso vračljiva. Družba je glede na osnovno dejavnost, ki jo opravlja prekapitalizirana. Družba PROM d.o.o. ima težave pri iskanju področij, kjer bi investirala, zato je veliko namenila v naložbe v vrednostne papirje. Največji delež kapitala v letu 2004 predstavlja preneseni čisti dobiček poslovnega leta in prevrednotovalni popravki kapitala. Čisti dobiček poslovnega leta se je v letu 2004 zvišal za 135,5 % v primerjavi z letom prej, prevrednotovalni popravki kapitala pa so se znižali za 16,4 %.

Družba PROM d.o.o. ima samo kratkoročne obveznosti, le-te pa so se v letu 2004 povečale za 3,2 % glede na prejšnje leto in predstavljajo 44,8 % delež celotnih virov sredstev.

Slika 5.4 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Šterk 2005

6 ANALIZA KAZALNIKOV USPEŠNOSTI

V nadaljevanju so analizirani kazalci uspešnosti za proučevano družbo PROM d.o.o.. Poudarek je na produktivnosti, ekonomičnosti in donosnosti, saj samo njihova hkratna obravnava daje pravo sliko o uspešnosti podjetja. Prikazan je tudi izračun plačilne sposobnosti.

6.1 Analiza produktivnosti

Produktivnost dela družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004 je izračunana v spodnji tabeli.

Tabela 6.1 Produktivnost dela v družbi PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

POSTAVKA	2003	2004	INDEKS 03/04
<i>1. Celotni prihodki (v 000 SIT)</i>	464.426	440.826	94,9
<i>2. Poslovni prihodki (v 000 SIT)</i>	439.180	217.635	49,6
<i>3. Povprečno število zaposlenih</i>	18,11	13,47	74,4
4. Produktivnost dela I (1/3)	25.645	32.726	127,6
5. Produktivnost dela II (2/3)	24.251	16.157	66,6

Vir: Šterk 2005

Produktivnost dela I, izračunana kot razmerje med celotnimi prihodki in povprečnim številom zaposlenih, je v letu 2004 glede na leto 2003 narasla za 27,6 %, kar je predvsem posledica zmanjševanja povprečnega števila zaposlenih. Produktivnost dela II, ki je opredeljena kot razmerje med poslovnimi prihodki in povprečnim številom zaposlenih, je upadla, in sicer za 33,4 % glede na predhodno obdobje. Na osnovi izračuna produktivnosti dela II lahko pridemo do zaključka, da se je učinkovitost zmanjšala.

Ob izračunu kazalnikov produktivnosti je potrebno poudariti, da obdobje, ki je bilo obravnavano ni navadno obdobje, zato so rezultati nekoliko izkrivljeni. Pojavlja se vprašanje obsega prihodkov, ki so lahko v storitvenem podjetju različno visoki, zaradi različnih naročil. Na rezultat pa dodatno vpliva tudi število zaposlenih, saj je bilo število zaposlenih ob začetku poslovnega leta drugačno kot ob koncu.

6.2 Analiza ekonomičnosti

V spodnji tabeli sta prikazani le celotna in poslovna ekonomičnost, ostali dve ekonomičnosti in sicer finančna in ekonomičnost izrednih prihodkov in odhodkov nista prikazani, ker nam analiza le teh ne bi veliko povedala.

Tabela 6.2 Izračun kazalcev ekonomičnosti družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

POSTAVKA	2003	2004	INDEKS 03/04
1. Celotni prihodki (v 000 SIT)	464.426	440.826	94,9
2. Celotni odhodki (v 000 SIT)	371.030	214.838	57,9
3. Poslovni prihodki (v 000 SIT)	439.180	217.635	49,6
4. Poslovni odhodki (v 000 SIT)	360.117	199.830	55,5
Celotna ekonomičnost (1/2)	1,25	2,05	164,0
Poslovna ekonomičnost (3/4)	1,22	1,08	88,5

Vir: Šterk 2005

Celotna ekonomičnost, ki je opredeljena kot razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki, kaže, da je bilo poslovanje družbe v obeh obravnavanih letih ekonomično. Količnik se je v letu 2004 glede na leto 2003 povečal, in sicer za 64 %. V letu 2004 je tako družba s 100 SIT ustvarila 205 SIT celotnih prihodkov. Poslovna ekonomičnost, ki je opredeljena kot razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki, pa se je v obravnavanem obdobju močno zmanjšala v primerjavi s celotno ekonomičnostjo. Poslovna ekonomičnost je v letu 2004 znašala 1,08 ter se je tako glede na leto 2003, ko je znašala 1,22, zmanjšala za 11,5 %.

Iz tabel 6.1 in 6.2 lahko vidimo, da v obravnavani družbi zmanjšano število zaposlenih ni povišalo uspešnosti poslovanja ter da so bili ustvarjeni prihodki glede na enoto stroškov višji kot v preteklem obdobju.

6.3 Analiza donosnosti

Donosnost je razmerje med določenimi in povprečnimi za to potrebnimi vlaganji. V odvisnosti od tega, kaj opredelimo kot donos in kaj kot vlaganja, lahko pridemo do različnih koeficientov donosnosti (Rebernik 1994, 188).

V okviru te analize sta analizirani donosnost kapitala in donosnost sredstev. Prvi kazalec je zanimiv z vidika lastnika, drugi pa z vidika podjetja kot celote.

Povprečno stanje je izračunano na podlagi stanja na začetku in na koncu obdobja.

Tabela 6.3 Donosnost poslovanja družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

POSTAVKA	2003	2004	INDEKS 03/04
1. Čisti dobiček (v 000 SIT)	74.365	175.086	235,4
2. Povprečna vrednost kapitala (v 000 SIT)	688.055	623.190	90,6
3. Povprečni vrednost sredstev (v 000 SIT)	1.139.946	992.103	87,0
Stopnja donosnosti kapitala v % (1/2)	10,81	28,09	259,8
Stopnja donosnosti sredstev v % (1/3)	6,52	17,65	270,7

Vir: Šterk 2004 in 2005

Iz izračunov različnih stopenj donosnosti družbe PROM d.o.o. lahko ugotovimo, da je podjetje v obravnavanem obdobju poslovalo donosno, saj je ustvarjalo dobiček, ki pa

se je v letu 2004, glede na leto 2003, povečal in s tem tudi donosnost kapitala in sredstev.

Donosnost kapitala se je v letu 2004 glede na predhodno leto povečala kar za 159,8 %. To pomeni, da je 100 tolarjev vloženega kapitala v letu 2003 prineslo 10,81 tolarja dobička, v letu 2004 pa 28,09 tolarja dobička.

Donosnost sredstev v letu 2004 se je v primerjavi z letom 2003 povečala za 170,7 %. S 100 tolarji vloženih sredstev je v letu 2003 družba ustvarila 6,52 tolarja čistega dobička, v letu 2004 pa kar 17,65 tolarja čistega dobička. Vzrok za zvišanje kazalcev donosnosti je bil v večji meri predvsem 135,4 % zvišanje čistega dobička v letu 2004 v primerjavi z letom 2003. Vzrok za zvišanje čistega dobička leži v finančnih in izrednih prihodkih, omenjenih v četrtem poglavju.

6.4 Analiza plačilne sposobnosti

Plačilno sposobnost kot kazalnik uspešnosti lahko izračunamo na več načinov. V nadaljevanju je poleg plačilne sposobnosti prikazan tudi izračun tekoče in trenutne plačilne sposobnosti.

Tabela 6.4 Izračuni plačilnih sposobnosti družbe PROM d.o.o. za leti 2003 in 2004

POSTAVKA	2003	2004	INDEKS 03/04
1. <i>Kratkoročna sredstva (v 000 SIT)</i>	929.030	675.110	72,7
2. <i>Kratkoročn sredstva - zaloge (v 000 SIT)</i>	921.486	675.110	73.390,6
3. <i>Denarna sredstva + kratkoročne finančne naložbe (v 000 SIT)</i>	728.890	651.413	89,4
4. <i>Kratkoročne obveznosti (v 000 SIT)</i>	363.059	347.768	95,8
Plačilna sposobnost (1/4)	2,56	1,94	75,8
Tekoča plačilna sposobnost (2/4)	2,54	1,94	76,4
Trenutna plačilna sposobnost (3/4)	2,01	1,87	93,0

Vir: Šterk 2005

Iz tabele je razvidno, da je bila vrednost količnika plačilne sposobnosti v letu 2004 1,94, ki se je v primerjavi z letom 2003 zmanjšal za 24,2 %. Količnik je bil vseskozi nad 1, kar pomeni, da je bila družba visoko plačilno sposobna v obeh letih. Ni pa gospodarno vzdrževati visokega količnika, ker se v tem primeru sredstva ne obračajo tako hitro.

Količnik tekoče plačilne sposobnosti je v letu 2003 znašal 2,54 in je bil v primerjavi z letom 2004 večji za 23,6 %. Količnik trenutne plačilne sposobnosti leta 2004 se je v primerjavi z letom 2003 zmanjšal za 7 %.

Količniki plačilnih sposobnosti so ne glede na zmanjšanje v proučevanem obdobju zelo visoki, glede na razmere družbe. Poudariti je potrebno, da družba že ves čas obstoja nima nikakršnih neporavnanih obveznosti, ki bi bile zapadle več kot petnajst dni.

7 ANALIZA USPEHA POSLOVANJA ODVISNIH DRUŽB PODJETJA PROM POSLOVNE STORITVE D.O.O.

Že pred vstopom Slovenije v EU je razvojni načrt prestrukturiranja družbe PROM d.o.o. s tremi lastniki, vseboval cilj, katerega naloga je bila ustvariti skupino povezanih družb, kjer je podjetniško aktivnih 5 – 6 podjetnikov solastnikov.

Analiza uspeha odvisnih družb v obdobju prestrukturiranja je priložnost za analizo poslovnih efektov zamenjave glavne dejavnosti družbe PROM d.o.o. z več drugimi dejavnostmi v odvisnih družbah. Vsaka družba ima svojega nosilca podjetnika, ki ima v družbi tudi svoj lastniški delež. Cilj uprave družbe PROM d.o.o. je, da so dobički iz tekočega poslovanja posameznih odvisnih družb v seštevku približno na istem nivoju kot v družbi PROM d.o.o. v obdobjih pred preoblikovanjem.

V poglavju so navedeni osnovni podatki odvisnih družb podjetja PROM d.o.o.. Analizirane in prikazane pa so tudi bilance poslovnega izida odvisnih družb.

7.1 Osnovni podatki odvisnih družb podjetja PROM poslovne storitve d.o.o.

Podjetje *EVROPROMET logistika in storitve d.o.o.* je bilo ustanovljeno v okviru reorganizacije in prilagoditve lastniške strukture dne 28. 05. 2003 in je kot kapitalska družba organizirana kot družba z omejeno odgovornostjo. 22 % lastnika sta dve fizični osebi, ki sta podjetniško aktivni. Osnovna storitev podjetja je logistika, katere osnovna veja je transport. Družba ima 3 redno zaposlene (Zupan 2005).

Družba *AVTO PARTNER d.o.o.* je ustanovljena kot družba z omejeno odgovornostjo. Dejavnost družbe je trgovina z motornimi vozili. Osnovni kapital je ob ustanovitvi leta 2001 znašal 70.000.000 SIT. Ustanovitelja sta dve fizični osebi, ki sta podjetniško aktivni in PROM d.o.o., ki ima v lasti 30 % delež. Podjetje AVTO PARTNER d.o.o. je v letu 2002 postalo pooblaščen prodajalec in serviser vozil Peugeot za zahodni del Gorenjske. Družba ima 7 redno zaposlenih delavcev (iBON 2003).

Družba *PROM R.E. poslovanje z nepremičninami d.o.o.* je bila ustanovljena 30. 9. 2003. Osnovni kapital ob ustanovitvi je znašal 5.000.000 SIT. Od tega je 4.500.000 SIT vložila družba PROM d.o.o., kar predstavlja 90 % osnovnega kapitala družbe. Ostalih 10 % je vložila fizična oseba, ki je v družbi podjetniško aktivna, in sicer 500.000 SIT. Družba je bila ob koncu leta 2004 dokapitalizirana in sedaj je vrednost osnovnega kapitala 27.000.000 SIT (Svetina 2004).

Dejavnosti družbe:

- organizacija nepremičninskih projektov za trg,
- trgovanje z lastnimi nepremičninami,
- posredništvo pri prodaji raznovrstnih objektov,
- podjetniško in poslovno svetovanje,

Analiza kazalnikov uspešnosti

- arhitekturno in gradbeno projektiranje ter z njim povezano tehnično svetovanje,

- dajanje lastnih nepremičnin v najem,
 - finančni zakup (leasing)
- (PROM R.E. 2005).

7.2 Prikaz bilanc poslovnega izida družbe EVROPROMET logistika in storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004

Družba EVROPROMET d.o.o. je bila ustanovljena z namenom organizacije transporta v samostojni enoti in nenazadnje tudi z namenom motiviranja nosilcev poslovanja preko novih lastniških deležev.

Tabela prikazuje ter primerja bilanco poslovnega izida družbe EVROPROMET d.o.o. v letih 2003 in 2004.

Tabela 7.1 Bilanci poslovnih izidov družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)

Postavka		Oznaka za AOP	BPI 2003 v 000 SIT	BPI 2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
2		3	4	5	6
A.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE (091+095)	090	177.392	223.326	125,9
I.	<i>Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev na domačem trgu</i>	091	157.711	223.326	141,6
II.	<i>Čisti prihodki od prodaje proizvodov in storitev na tujem trgu</i>	095	19.681	0	/
F.	KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	102	177.392	223.326	125,9
G.	POSLOVNI ODHODKI (104+115+120+124)	103	154.015	195.164	126,7
I.	<i>Stroški blaga, materiala in storitev</i>	104	144.388	180.815	125,2
1.	<i>Stroški porabljenega materiala</i>	106	609	308	50,6
2.	<i>Stroški storitev</i>	110	143.779	180.507	125,5
II.	<i>Stroški dela</i>	115	8.694	14.101	162,2
III.	<i>Odpisi vrednosti</i>	120	933	221	23,7
IV.	<i>Drugi poslovni odhodki</i>	124	0	27	/
H.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA (102-103)	125	23.377	28.162	120,5
J.	FINANČNI PRIHODKI (128+136)	127	198	1.144	577,8
I.	<i>Finančni prihodki iz deležev</i>	128	0	567	/
II.	<i>Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev</i>	136	198	577	291,4
K.	FINANČNI ODHODKI	141	94	176	187,2
U.	CELOTNI DOBIČEK (125+127-141)	164	23.481	29.130	124,1
Z.	DAVKI SKUPAJ	166	5.316	7.282	136,9
Ž.	ČISTI DOBIČEK IZ OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	167	18.165	21.848	120,3
	POVPREČNO ŠTEVILO ZAPOSLENCEV NA PODLAGI DELOVNIH UR V OBRAČUNSKEM OBDOBJU	169	2,89	3,00	103,8
	ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	170	7	12	171,4

Vir: Šterk 2005

Družba se ukvarja s storitveno dejavnostjo, zato ob ustanovitvi ni potrebovala veliko zagonskih virov. Lahko je takoj začela s poslovanjem, zato se prvi prihodki pojavijo že v prvem mesecu poslovanja.

Družba je v letu 2003 poslovala le sedem mesecev, medtem ko je v letu 2004 poslovala vseh dvanajst mesecev. Med obema proučevanima obdobjima je zato pri posameznih postavkah razlika večja, kot bi bila, če bi družba v obeh letih poslovala vseh dvanajst mesecev.

Čisti prihodki od prodaje so v letu 2004 višji za 25,9 % v primerjavi z letom prej, vendar pa je potrebno povedati, da je družba po vstopu Slovenije v EU zabeležila upad oziroma izgubo naročil posameznih naročnikov. Vsebinska analiza kaže, da so upadla predvsem zaradi preusmeritve prevozov na dobaviteljske logistične servise. To se je zgodilo predvsem pri tistih naročnikih, ki so vezani na večje in dobro organizirane dobavitelje iz Zahodne Evrope. Kljub hudi konkurenci je družbi uspelo obdržati tržno nišo. Družba nima najcenejših prevozov, vsekakor pa je hitra in točna pri izvajanju svojih storitev. Višji za 41,6 % so čisti prihodki od prodaje storitev na domačem trgu, saj je družba obdržala večinoma slovenske naročnike, medtem ko čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu v letu 2004 ni bilo. Družba spremlja poslovanje tudi z mesečnimi bilancami, iz katerih je bilo možno razbrati porast obsega poslovanja v prvi polovici leta 2004. V drugi polovici leta 2004 je viden občuten upad poslovanja, točka upada pa se je začela z mesecem julijem. Obseg poslovanja se je umiril na nivoju, ki je bil dosežen v zadnjem kvartalu leta 2004.

Celoletno poslovanje v letu 2004 v primerjavi z letom 2003 je vzrok za prav tako višje poslovne odhodke. Višji so stroški storitev za 25,5 % in stroški dela za 62,2 %. Stroški dela so v letu 2003 veliko nižji zato, ker je bila prva plača izplačana šele v mesecu juniju.

Finančni prihodki so leta 2004 v primerjavi z letom 2003 precej višji zaradi prejetih dividend, ki jih v letu 2003 še ni bilo ter zaradi prodaje vrednostnih papirjev.

Finančni odhodki so prav tako višji, vendar ne tako zelo kot finančni prihodki, to pa je vplivalo na celotni poslovni izid, ki je višji za 24,1 %. Čisti poslovni izid leta 2004, je po odštetju davkov v primerjavi z letom 2003 višji za 20,3 %. To je seveda pričakovano glede na dolžino poslovanja v letu 2003, ki je bilo pet mesecev krajše kot v letu 2004.

Z vključitvijo Slovenije v EU so bile odpravljene carinske in druge ovire, ki so ščitila slovenska podjetja pred tujo konkurenco, zlasti pred konkurenco podjetij iz EU. S tem so se slovenska podjetja na domačem trgu znašla v enakopravni tekmi s podjetji iz EU. Prednost večjih dobaviteljev je predvsem ta, da lahko pogojujejo dobavo izdelkov s harmonizacijo prevozov, torej s pariteto fco dvorišče kupca.

Spremembe na trgu so v drugi polovici leta 2004 in v začetku leta 2005 prinesle zmanjšanje obsega poslovanja in s tem zmanjšan čisti donos kapitala glede na prejšnji

plan. Vidno se je zmanjšala tudi dodana vrednost na zaposlenega, tako da je privedlo do vprašanja rentabilnosti tretjega zaposlenega. Vseeno pa je treba upoštevati, da je čisti donos na kapital še vedno na zavirljivi višini in predstavlja optimistično osnovo za dograjevanje opisane tržne niše.

7.3 Prikaz bilanc poslovnega izida družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004

Poslovni uspeh podjetja in posledično njegova rast sta v veliki meri odvisna od potenciala za rast podjetja. Osnovni pogoj za rast podjetja pa je podjetnikova želja po rasti, ki spodbuja doseganje vnaprej načrtovanih ciljev. Ustanovitelji družbe AVTO PARTNER d.o.o. to željo vsekakor imajo.

Tabela 7.2 Bilanci poslovnih izidov družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)

Postavka		Oznaka za AOP	BPI 2003 v 000 SIT	BPI 2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
2		3	4	5	6
A.	ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	090	1.313.405	1.311.154	99,8
E.	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	101	557	416	74,7
F.	KOSMATI DONOS OD POSLOVANJA	102	1.313.962	1.311.570	99,8
G.	POSLOVNI ODHODKI (104+115+120+124)	103	1.252.373	1.218.831	97,3
I.	Stroški blaga, materiala in storitev	104	1.215.946	1.169.252	96,2
1.	<i>Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega blaga in materiala</i>	105 + 106	1.173.768	1.121.311	95,5
2.	<i>Stroški storitev</i>	110	42.178	47.941	113,7
II.	<i>Stroški dela</i>	115	27.739	35.619	128,4
III.	<i>Odpisi vrednosti</i>	120	7.408	12.443	167,9
IV.	<i>Drugi poslovni odhodki</i>	124	1.280	1.517	118,5
H.	DOBIČEK IZ POSLOVANJA (102-103)	125	61.589	92.739	150,6
J.	FINANČNI PRIHODKI	127	363	2.720	749,3
I.	<i>Finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev</i>	136	363	2.720	749,3
K.	FINANČNI ODHODKI	141	502	1.509	300,6
I.	<i>Finančni odhodki za obresti in iz drugih obveznosti</i>	146	502	1.509	300,6
O.	IZREDNI PRIHODKI	154	10	18	180,0
P.	IZREDNI ODHODKI	157	15	87	580,0
U.	CELOTNI DOBIČEK (125+127- 141+154-157)	164	61.445	93.881	152,8
Z.	DAVKI SKUPAJ	166	14.079	21.956	155,9
Ž.	ČISTI DOBIČEK IZ OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	167	47.366	71.925	151,8
	ŠTEVILO MESECEV POSLOVANJA	170	12	12	100,0

Vir: iBON 2005

Družba AVTO PARTNER d.o.o. aktivno posluje dobri dve leti in če njeno poslovanje primerjamo s povprečjem družb v isti dejavnosti in velikosti, je imela v letu 2004 več prometa in boljše rezultate, kot primerjane družbe v iBON-u 2005.

Podatki v tabeli 7.3 kažejo, da so se skupni prihodki iz poslovanja družbe v letu 2004 znižali glede na leto 2003 za malenkost, medtem ko so se poslovni odhodki zmanjšali za 2,7 % v proučevanem obdobju. Glavni razlog za zmanjšanje poslovnih odhodkov, ob praktično istem prometu, je zmanjšanje nabavne vrednosti avtomobila. Družba je namreč presegla količinski plan v prejšnjem obdobju, zato ji principal (centrala Peugeot) odobri večje prodajne provizije.

Družba poleg prodaje novih avtomobilov, ki jih ima vedno na zalogi, v zakup vzame tudi stare avtomobile, vendar pa le take, za katere je prepričana, da se bodo zagotovo prodala. Družba se je močno zasidrala v prodajno mrežo in obvladuje področje od Tržiča, Radovljiške kotline do Rateč.

V obeh obravnavanih letih je družba izkazala dobiček iz poslovanja. Glavni vzrok za 50,6 % zvišanje leta 2004 v primerjavi z letom prej, je že prej omenjeno zmanjšanje poslovnih odhodkov zaradi ugodnejših pogojev poslovanja, ki jih ponuja principal ob presegu količinskega plana.

Poslovni izid iz financiranja se je v družbi izboljšal. Povišali so se finančni prihodki iz kratkoročnih terjatev, zato so se posledično zvišali tudi finančni prihodki. Tudi finančni odhodki so se zvišali, in sicer za 200,6 %, zaradi zvišanja finančnih odhodkov za obresti. V obravnavanem obdobju so se povišali izredni prihodki.

Celotni dobiček se je povečal za 52,8 %. Po odštetju davkov pa se je čisti dobiček iz obračunskega obdobja v proučevanih letih povečal za 51,8 %.

7.4 Prikaz poslovanja družbe PROM R.E. d.o.o. po projektu

Družba je zaradi specifične dejavnosti poslovanja in ustanovitve podjetja leta 2003 poslovala z izgubo tako v letu 2003 kot tudi v letu 2004. Veliko virov je bilo vloženih v pripravo in v samo izvedbo gradnje stanovanj za trg, zato je bila izguba pričakovana. Prvi projekt, in sicer gradnja sedmih stanovanj v Domžalah bo zaključena v prvih mesecih drugega polletja v letu 2005. Prve pozitivne rezultate v poslovanju družbe pa se pričakuje v letu 2005, seveda v primeru, da bodo prodana vsa stanovanja.

Objekt je zgrajen na robu zazidalnega območja in meji na kmetijska zemljišča, kar mu daje posebno bivanjsko privlačnost in je zato tržno bolj zanimiv.

Objekt je zasnovan v obliki črke T. Dve stanovanji sta prilagojeni bivanju invalidnih oseb.

Davek na dodano vrednost od stanovanj, ki bodo prodana fizičnim osebam, se obračunava in plačuje po stopnji 8,5 %, večina stroškov, ki so nastali v vezi s celotno gradnjo, so bili obdavčeni po stopnji 20 %, razen taks (taksa za vknjižbo, vpis

služnostne pogodbe, taksa za gradbeno dovoljenje..). Družba v celoti plača vhodni davek dobaviteljev in izvajalcev, izhodni davek pa zaračuna fizičnim osebam. Razliko med vhodnim in izhodnim prometnim davkom dobi povrnjeno, če je masa vhodnega davka višja, v nasprotnem primeru pa je treba razliko doplačati ob proračunih DDV.

V nadaljevanju je prikazana ekonomika investicije v izvedbi, saj je del podatkov že znanih.

Tabela 7.3 Ekonomika investicije Domžale v izvedbi

POSTAVKA	neto vrednost	+ DDV
1. STROŠKI	136.176.564,09	158.345.635,91
- Nakup zemljišča in vezani stroški	25.287.551,25	26.520.141,50
- Prispevki	2.769.508,37	3.311.050,04
- Projektna dokumentacija	2.880.805,00	3.428.005,00
- Operativna izvedba	61.612.627,47	73.935.152,96
- Projekcija stroškov dokončanja	42.626.072,00	51.151.86,40
2. VREDNOST STANOVANJ	170.101.493,09	184.560.120,00
- Stanovanje 1	25.540.755,76	27.711.720,00
- Stanovanje 2	18.391.852,53	19.955.160,00
- Stanovanje 3	23.280.221,20	25.259.040,00
- Stanovanje 4	19.532.571,43	21.192.840,00
- Stanovanje 5	26.123.059,91	28.343.520,00
- Stanovanje 6	31.931.170,51	34.645.320,00
- Stanovanje 7	25.301.861,75	27.452.520,00
EKONOMIKA INVESTICIJE V IZVEDBI	1,26	
RAZLIKA V DDV		+ 8.710.444,91
DOBIČEK	34.924.929,00	34.924.929,00

Vir: Jožica Šterk, pogovor z računovodkinjo družbe PROM d.o.o., 27. julij 2005

Vir: Dušan Gorišek, pogovor z direktorjem družba PROM R.E. d.o.o., 29. julij 2005

Koeficient ekonomike investicije v izvedbi je večji od 1, kar pomeni, da je bila investicija načeloma uspešna, saj je ustvarila dobiček, vendar pa se za uspešno investicijo šteje šele takrat, ko je donosnost v določenem obdobju angažiranja virov financiranja večja, kot je diskontna stopnja oziroma v razmerah družbe, kot je splošna obrestna mera. Razlog za uspešno investicijo je dobra raziskava trga, saj nekatere lokacije za izvedbo gradnje niso ekonomične. Gradnja objekta na taki lokaciji ni nič cenejša, stanovanja pa se ne prodajajo, če je cena previsoka. Potrebno je izbrati lokacije, kjer se gradnja splača. Tudi trg izvajalcev del je potrebno raziskati ter poiskati podjetje, ki svoja naročila izvaja kvalitetno, hitro ter tudi cenovno primerno.

Družba PROM R.E. d.o.o. bo s prodajo vseh sedmih stanovanj do konca leta 2005, zmožna pokriti izgubo iz preteklega leta.

Naslednja tabela prikazuje bilanco poslovnega izida 2005, ki ga družba pričakuje v primeru prodaje vseh sedmih stanovanj do konca leta 2005. Podatki o poslovanju za prvih pet mesecev so že znani, saj družba spremlja svoje poslovanje tudi z mesečnimi

bilancami, podaki za preostalih 7 mesecev pa so ocenjeni glede na pričakovane prihodke in odhodke.

Tabela 7.4 Planirana bilanca poslovnega izida družbe PROM R.E. d.o.o. za leto 2005 (v 1000 SIT)

	POSTAVKA	jan-maj 2005 v 000 SIT	jun-dec 2005 v 000 SIT	SKUPAJ
1.	Poslovni prihodki	0	170.101	170.101
2.	Stroški blaga, materiala in storitev	2.140	139.173	141.313
3.	Stroški dela	3.445	4.723	8.168
4.	Ostali stroški	48	64	112
5.	Amortizacija	108	151	259
6.	Dobiček iz poslovanja	- 5.741	25.990	20.249
7.	Stroški obresti in drugi odhodki financiranja	1.403	4.921	6.324
8.	Kritje izgube iz prejšnjih obdobj	0	13.259	13.259
9.	Celotni dobiček	- 7.144	7.810	666
10.	Davki			166
11.	Čisti dobiček			500

Vir: Šterk 2005

Bilanca poslovnega izida naj bi bil v letu 2005 pozitivna tudi ob pogoju, če družba pokrije iz dobička projekta tudi izgubo iz leta 2004 v celoti. Družba bo lahko pokrila izgubo in zabeležila minimalni dobiček po približno 24-ih mesecih od ustanovitve oziroma v 18-ih mesecih od dejanskega začetka poslovanja. Ali bo družba pokrila celotno ali pa le del izgube iz preteklih obdobj v breme rezultata, bo vodstvo odločilo ob koncu leta na podlagi morebitnih novih davčnih zakonov. Družba mora namreč pokriti izgubo iz preteklih obdobj v roku petih let. V primeru, da družba proda le šest stanovanj, ne bo zabeležila dobička do leta 2006.

V naslednjih letih poslovanja družba ne bo več obremenjena z zagonsko izgubo, stopnja donosnosti pa se bo predvidoma povečala, saj se družba trenutno ukvarja s še tremi projekti gradnje nepremičnin za trg. Naslednji projekt naj bi bil zaključen v maju leta 2006, z njim pa bo lahko pokrila še morebitni preostali del izgube iz prejšnjih obdobj.

Poleg organizacije nepremičninskih objektov za trg, s katerimi se ukvarja trenutno, pa bo se bo družba aktivno začela ukvarjati še z dejavnostjo nepremičninskega posredništva pri prodaji starih stanovanj in gradbenih zemljišč. S to dejavnostjo bo lahko pokrila stroške novih zaposlenih, ki bodo eventualno potrebni ob širitvi obsega poslovanja.

8 ANALIZA BILANC STANJA ODVISNIH DRUŽB PODJETJA PROM POSLOVNE STORITVE D.O.O.

V nadaljevanju so prikazane in analizirane bilance stanja družbe EVROPROMET d.o.o., družbe AVTO PARTNER d.o.o. ter družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004.

8.1 Prikaz bilanc stanja družbe EVROPROMET logistika in storitve d.o.o. za leti 2003 in 2004

Bilanci stanja družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004 in njuna primerjava sta prikazani v spodnji tabeli.

Tabela 8.1 Bilanci stanja družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)

Postavka		Oznaka za AOP	BS 2003 v 000 SIT	BS 2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
2		3	4	5	6
	SREDSTVA	001	99.081	71.033	71,7
A.	STALNA SREDSTVA	002	227	357	157,3
I.	<i>Neopredmetena dolgoročna sredstva</i>	003	23	84	365,2
II.	<i>Opredmetena osnovna sredstva</i>	009	204	273	133,8
B.	GIBLJIVA SREDSTVA	022	98.854	70.676	71,5
I.	<i>Poslovne terjatve</i>	029	51.160	25.805	50,4
	<i>b) Kratkoročne poslovne terjatve</i>	035	51.160	25.805	50,4
II.	<i>Kratkoročne finančne naložbe</i>	041	32.651	42.490	130,1
III.	<i>Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina</i>	046	15.043	2.381	15,8
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	049	99.081	71.033	71,7
A.	KAPITAL	050	26.070	30.253	116,0
I.	<i>Vpoklicani kapital</i>	051	5.000	5.000	100,0
II.	<i>Rezerve iz dobička</i>	055	500	500	100,0
III.	<i>Čisti dobiček poslovnega leta</i>	062	17.665	21.848	123,7
IV.	<i>Prevrednotovalni popravki kapitala</i>	064	2.905	2.905	100,0
C.	FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	068	73.011	40.780	55,8
	<i>a)Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti</i>	075	73.011	40.780	55,8
1.	<i>Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev</i>	078	69.171	38.727	55,9
2.	<i>Druge kratkoročne finančne in poslovne obveznosti</i>	081	3.840	2.053	53,5

Vir: Šterk 2005

V družbi EVROPROMET d.o.o. so se celotna sredstva v letu 2004 v primerjavi s predhodnim letom zmanjšala za 28,3 %. Od tega so se stalna sredstva zvišala za 57,3 %. Družba nima dolgoročnih finančnih naložb, stalna sredstva sestavljajo neopredmetena dolgoročna sredstva, ki so se zvišala za 265,2 %, sicer pa predstavljajo manjši delež

stalnih sredstev, in opredmetena osnovna sredstva, ki so se zvišala za 33,8 %. Družba EVROPROMET d.o.o. je izključno storitveno podjetje, zato praktično nima osnovnih sredstev. Gibljiva sredstva so se v letu 2004 zmanjšala za 28,5 % v primerjavi z letom prej. Sestavljena so iz poslovnih terjatev, ki so se zmanjšale za 49,6 %, iz kratkoročnih finančnih naložb, ki so se povečale za 30,1 % in iz denarnih sredstev, ki pa so se zmanjšala za 84,2 %. Za podjetje je bolj ugodno, da ima manj denarnih sredstev na tekočem računu in jih raje vlaga, npr. v naložbe.

Obveznosti do virov sredstev so v družbi sestavljene iz kapitala ter finančnih in poslovnih obveznosti. Kapital se je v letu 2004 povečal za 16 % predvsem zaradi 23,7 % zvišanja čistega dobička poslovnega leta.

Družba ima le kratkoročne finančne in poslovne obveznosti, le te so se zmanjšale za 44,2 %.

8.1.1 Struktura celotnih sredstev

V nadaljevanju je prikazana struktura celotnih sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. v letih 2003 in 2004 ter primerjava deležev v proučevanih obdobjih, ki je prikazana z indeksi.

Tabela 8.2 Struktura celotnih sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. v letih 2003 in 2004

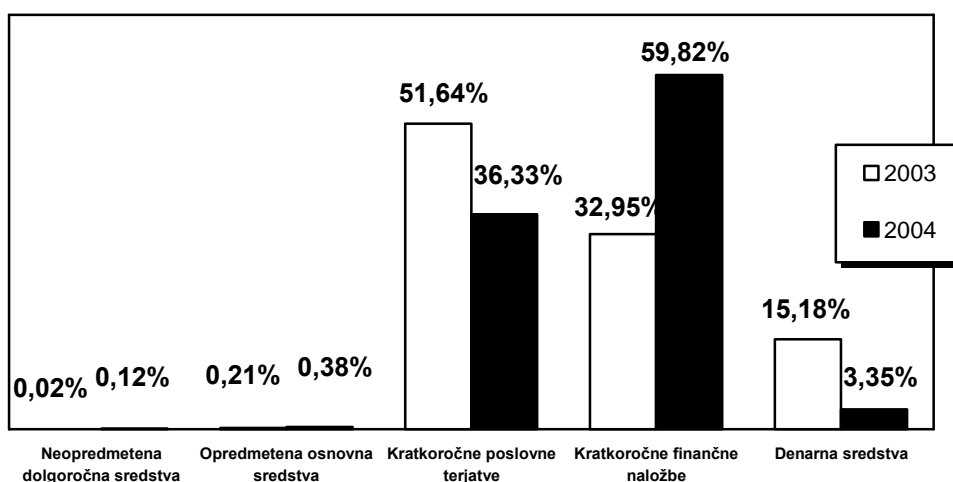
POSTAVKA	Delež CS v % 2003	Delež SS v % 2003	Delež GS v % 2003	Delež CS v % 2004	Delež SS v % 2004	Delež GS v % 2004	INDEKS CS 03/04
STALNA SREDSTVA	0,23			0,50			217,4
1. Neopredmetena dolgoročna sredstva	0,02	10,13		0,12	23,53		600,0
2. Opredmetena osnovna sredstva	0,21	89,87		0,38	76,47		180,9
GIBLJIVA SREDSTVA	99,77			99,50			99,7
1 .Kratkoročne poslovne terjatve	51,64		51,75	36,33		36,51	70,3
2. Kratkoročne finančne naložbe	32,95		33,03	59,82		60,12	181,5
3. Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina	15,18		15,22	3,35		3,37	22,1
SKUPAJ	100	100	100	100	100	100	

Vir: Šterk 2005

Leta 2003 so stalna sredstva predstavljala 0,23 % delež vseh sredstev, leta 2004 pa 0,50 % delež. Iz tabele je razvidno, da stalna sredstva predstavljajo manjši delež vseh sredstev, saj je taka struktura sredstev primerna za storitveno dejavnost, ki jo opravlja družba. Večji delež stalnih sredstev predstavljajo opredmetena osnovna sredstva, ki so leta 2003 obsegala 89,87 %, leto kasneje pa 76,47 % vseh stalnih sredstev. Ostali delež v stalnih sredstvih so neopredmetena dolgoročna sredstva .

Večji delež vseh sredstev torej predstavljajo gibljiva sredstva, ki so v letu 2003 obsegala 99,77 %, leta 2004 pa 99,50 %. Kar 51,64 % delež vseh sredstev v letu 2003 predstavljajo kratkoročne poslovne terjatve, le-te so se leto kasneje zmanjšale in so predstavljale 29,7 % manjši delež kot v letu prej. Kratkoročne finančne naložbe so v letu 2003 obsegale 32,95 % vseh sredstev, v letu 2004 pa 59,82 %. 77,9 % manjši delež so v letu 2004 v primerjavi z letom prej predstavljala denarna sredstva, saj so le ta v letu 2003 obsegala 15,18 % in v letu 2004 le 3,35 % vseh sredstev.

Slika 8.1 Deleži celotnih sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Šterk 2005

8.1.2 Struktura obveznosti do virov sredstev

Tabela v nadaljevanju prikazuje strukturo obveznosti do virov financiranja družbe EVROPROMET d.o.o. v letih 2003 in 2004, z indeksi pa je prikazana primerjava deležev v obeh obdobjih.

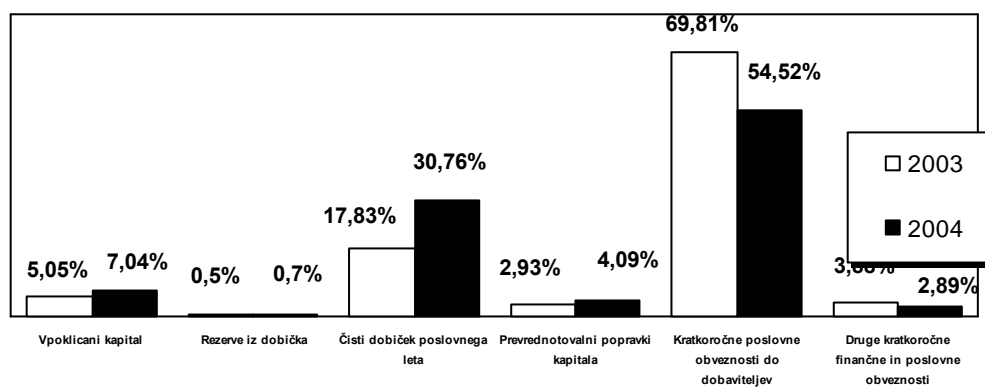
Tabela 8.3 Struktura obveznosti do virov sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. v letih 2003 in 2004

POSTAVKA	Delež OVS v % 2003	Delež OVS v % 2004	INDEKS 03/04
KAPITAL	26,31	42,59	161,9
1. Vpoklicani kapital	5,05	7,04	139,4
2. Rezerve iz dobička	0,50	0,70	140,0
3. Čisti dobiček poslovnega leta	17,83	30,76	172,5
4. Prevrednotovalni popravki kapitala	2,93	4,09	139,6
FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	73,69	57,41	77,9
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	69,81	54,52	78,1
2. Druge kratkoročne in poslovne obveznosti	3,88	2,89	74,5
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV SKUPAJ	100	100	

Vir: Šterk 2005

Iz tabele lahko razberemo, da kapital predstavlja manjši delež med celotnimi viri sredstev, vendar pa taka struktura v družbi ni problematična. Manjši kazalnik kaže na večjo odvisnost družbe od zunanjih virov financiranja. Delež kapitala je v letu 2003 obsegal 26,31 %, leto kasneje pa 42,59 % vseh obveznosti do virov sredstev. Delež kapitala se je leta 2004 v primerjavi s prejšnjim letom povečal za 61,9 %. Čisti dobiček poslovnega leta je leta 2003 predstavljal 17,83 % delež, leta 2004 pa 30,76 % delež vseh obveznosti do virov sredstev. Največji delež vseh obveznosti do virov sredstev predstavljajo kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev. Le te so leta 2003 znašale 69.171.000 SIT leto kasneje pa 38.727.000 SIT. Obveznosti so bile v letu 2004 višje kot terjatve, vendar pa je njuna razlika še vedno manjša od kapitala in manjša od letnega dobička.

Slika 8.2 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe EVROPROMET d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Šterk 2005

8.2 Prikaz bilanc stanja družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004

V nadaljevanju sta prikazani bilanci stanja družbe za leti 2003 in 2004.

Tabela 8.4 Bilanci stanja družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)

Postavka		Oznaka za AOP	BS 2003 v 000 SIT	BS 2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
2		3	4	5	6
	SREDSTVA	001	320.172	352.348	110,0
A.	STALNA SREDSTVA	002	126.691	169.337	133,7
I.	<i>Neopredmetena dolgoročna sredstva</i>	003	451	242	53,7
II.	<i>Opredmetena osnovna sredstva</i>	009	126.240	127.148	100,7
III.	<i>Dolgoročne finančne naložbe</i>	017	0	41.947	/
B.	GIBLJIVA SREDSTVA	022	193.268	183.011	94,7
I.	<i>Zaloge</i>	023	120.972	126.567	104,6
II.	<i>Poslovne terjatve</i>	029	45.457	54.340	119,5
	<i>b) Kratkoročne poslovne terjatve</i>	035	45.457	54.340	119,5
III.	<i>Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina</i>	046	26.839	2.104	7,8
C.	AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	047	213	0	/
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	049	320.172	352.348	110,0
A.	KAPITAL	050	157.659	194.584	123,4
I.	<i>Vpoklicani kapital</i>	051	70.000	70.000	100,0
II.	<i>Rezerve iz dobička</i>	055	4.299	7.000	162,8
III.	<i>Preneseni čisti dobiček</i>	060	36.677	46.675	127,3
IV.	<i>Čisti dobiček poslovnega leta</i>	062	44.998	69.224	153,8
V.	<i>Prevrednotovalni popravki kapitala</i>	064	1.685	1.685	100,0
C.	FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	068	162.513	156.988	96,6
	<i>a) Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti</i>	075	162.513	156.988	96,6
D.	PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	082	0	776	/

Vir: iBON 2005

V letu 2003 so bila celotna sredstva v družbi AVTO PARTNER d.o.o. sestavljena iz stalnih, gibljivih sredstev ter iz aktivnih časovnih razmejitev. V letu 2004 aktivnih časovnih razmejitev ni bilo. Celotna sredstva so se v obravnavanem obdobju povečala za 10 %. Stalna sredstva so se povečala za 33,7 %, gibljiva sredstva pa so se zmanjšala za 5,3 %. Stalna sredstva so bila v letu 2003 sestavljena iz neopredmetenih dolgoročnih sredstev in so bila v primerjavi z letom 2004 višja za 46,3 % ter iz opredmetenih osnovnih sredstev. Dolgoročne finančne naložbe se pojavijo v letu 2004 kot del stalnih sredstev.

Gibljiva sredstva so sestavljena iz zalog, ki so se v letu 2004 zvišale za 4,6 % glede na leto prej, iz poslovnih terjatev, ki so se zvišale za 19,5 %, in iz denarnih sredstev, ki pa so se zmanjšala za 92,2 %.

Obveznosti do virov sredstev so se v letu 2004 zvišale glede na leto 2003, sestavljajo pa jih finančne in poslovne obveznosti ter kapital, v letu 2004 pa tudi pasivne časovne razmejitev. Kapital sestavlja osnovni kapital, rezerve iz dobička, ki so se v obravnavanem obdobju zvišale za 62,8 %, preneseni čisti poslovni izid, ki se je zvišal za 27,3 %, čisti poslovni izid iz obračunskega obdobja ter prevrednotovalni popravek kapitala.

Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti so se zmanjšale za 3,4 %, dolgoročnih finančnih in poslovnih obveznosti pa družba nima.

8.2.1 Struktura celotnih sredstev

Struktura vseh sredstev v letih 2003 in 2004 je prikazana v spodnji tabeli. Primerjava je prikazana z indeksi.

Tabela 8.5 Struktura celotnih sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. v letih 2003 in 2004

POSTAVKA	Delež CS v % 2003	Delež SS v % 2003	Delež GS v % 2003	Delež CS v % 2004	Delež SS v % 2004	Delež GS v % 2004	INDEKS CS 03/04
STALNA SREDSTVA	39,57			48,06			121,5
1. Neopredmetena dolgoročna sredstva	0,14	0,36		0,07	0,14		50,0
2. Opredmetena osnovna sredstva	39,43	99,64		36,09	75,09		91,5
3. Dolgoročne finančne naložbe	/			11,90	24,77		/
GIBLJIVA SREDSTVA	60,36			51,94			86,1
1. Zaloge	37,78		62,59	35,92		69,16	95,1
2. Kratkoročne poslovne terjatve	14,20		23,52	15,42		29,69	108,6
3. Denarna sredstva	8,38		13,89	0,60		1,15	7,2
4. Aktivne časovne razmejitev	0,07			0			
SKUPAJ	100	100	100	100	100	100	

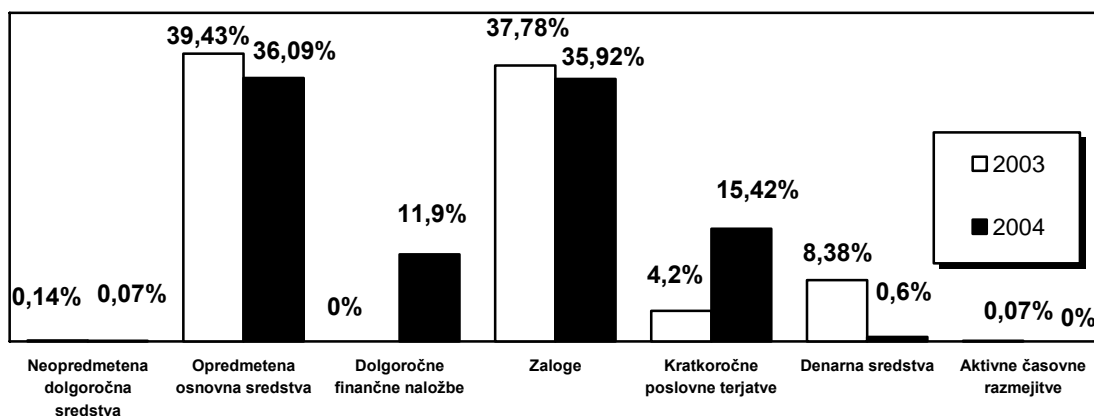
Vir: iBON 2005

Stalna sredstva so leta 2003 predstavljala 39,57 % delež, leto kasneje pa 48,06 % delež. Opredmetena osnovna sredstva predstavljajo v letu 2003 39,43 % vseh sredstev in 99,64 % stalnih sredstev. V letu 2004 pa opredmetena osnovna sredstva obsegajo 36,09 % vseh sredstev in 75,09 % stalnih sredstev. Neopredmetena dolgoročna sredstva predstavljajo manjši delež vseh sredstev v obeh obdobjih, dolgoročne finančne naložbe so zabeležene le v letu 2004, obsegajo pa 11,9 % vseh sredstev.

Delež gibljivih sredstev se je v proučevanem obdobju zmanjšal, in sicer za 13,9 %. Le ta so v letu 2003 obsegala 60,36 % vseh sredstev, v letu 2004 pa 51,94 %. Od tega so zaloge predstavljale 37,78 % delež v letu 2003, leto kasneje pa 35,92 % delež.

Kratkoročnih finančnih naložb podjetje nima, kratkoročne poslovne terjatve pa so v letu 2003 obsegale 14,2 %, v letu 2004 pa 15,42 % vseh sredstev. Denarna sredstva so v letu 2003 obsegala 8,38 %, leto kasneje pa se je ta delež zelo zmanjšal in obsegala so le še 0,6 % vseh sredstev.

Slika 8.3 Deleži celotnih sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: iBON 2005

8.2.2 Struktura obveznosti do virov sredstev

Struktura pasivne bilance stanja v obeh obdobjih ter primerjava je prikazana v nadaljevanju.

Tabela 8.6 Struktura obveznosti do virov sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. v letih 2003 in 2004

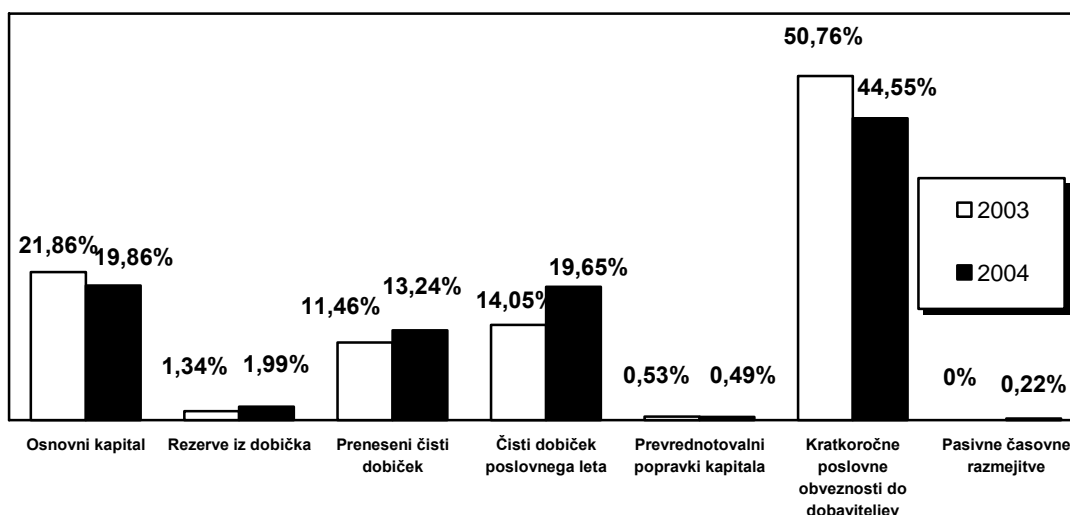
POSTAVKA	Delež OVS v % 2003	Delež OVS v % 2004	INDEKS 03/04
KAPITAL	49,24	55,23	112,2
1. Osnovni kapital	21,86	19,86	90,8
2. Rezerve iz dobička	1,34	1,99	148,5
3. Preneseni čisti poslovni izid	11,46	13,24	115,5
4. Čisti dobiček poslovnega leta	14,05	19,65	139,9
5. Prevrednotovalni popravki kapitala	0,53	0,49	92,4
KRATKOROČNE FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	50,76	44,55	87,8
PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	/	0,22	/
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV SKUPAJ	100	100	

Vir: iBON 2005

Leta 2003 je bil delež kapitala med celotnimi obveznostmi do virov sredstev 49,24 %, kar pomeni, da je imela družba v letu 2003 nekoliko manj trajnih virov, vendar še vedno relativno veliko za to panogo. Pomembno je poudariti tudi to, da je družba ob ustanovitvi vložila 70.000.000 SIT osnovnega kapitala in da je to veliko, ob ustanovitvi nove družbe v tej panogi. V letu 2004 pa se je ta delež povečal in je predstavljal 55,23 % delež, kar pa pomeni, da je imela družba v tem letu več trajnih in manj zunanjih virov financiranja. V obravnavanem obdobju so se rezerve iz dobička oziroma njen delež med celotnimi viri financiranja povečal za 48,5 %. Povečala sta se delež prenesenega čistega dobička ter delež čistega dobička obračunskega obdobja.

Delež kratkoročnih finančnih in poslovnih obveznosti se je zmanjšal in je leta 2003 obsegal 50,76 %, leta 2004 pa 44,55 %. Obveznosti družbe so v primerjavi s terjatvami zelo velike, vendar pa je potrebno omeniti, da družba z obveznostmi do principala (centrala Peugeot) financira zaloge.

Slika 8.4 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe AVTO PARTNER d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: iBON 2005

8.3 Prikaz bilanc stanja družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004

Podatki iz bilanc stanja družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004 so prikazani v tabeli 8.3, njuno razmerje je prikazano z indeksi.

Iz bilanc stanja družbe PROM R.E. d.o.o. lahko v nadaljevanju, razberemo močno povišanje celotnih sredstev v letu 2004 glede na prejšnje leto. Vzrok za zvišanje lahko najdemo v gibljivih sredstvih. Močno so se povečale zaloge ter poslovne terjatve, medtem ko so se denarna sredstva zmanjšala za 95,2 %. Stalna sredstva se pojavijo v letu 2004, predstavljajo pa jih opredmetena osnovna sredstva.

Tabela 8.7 Bilanci stanja družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004 (v 1000 SIT)

Postavka		Oznaka za AOP	BS 2003 v 000 SIT	BS 2004 v 000 SIT	INDEKS 03/04
2		3	4	5	6
	SREDSTVA	001	20.996	108.351	516,1
A.	STALNA SREDSTVA	002	0	2.038	/
I.	<i>Opredmetena osnovna sredstva</i>	009	0	2.038	/
B.	GIBLJIVA SREDSTVA	022	20.996	106.313	506,3
I.	<i>Zaloge</i>	023	16.408	102.199	622,9
II.	<i>Poslovne terjatve</i>	029	16	3.894	24.337,5
III.	<i>Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina</i>	046	4.572	220	4,8
	OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	049	20.996	108.3351	516,1
A.	KAPITAL	050	4.945	13.741	277,9
I.	<i>Vpoklicani kapital</i>	051	5.000	27.000	540,0
II.	<i>Prenesena čista izguba</i>	061	0	55	/
III.	<i>Čista izguba poslovnega leta</i>	063	55	13.204	24.007,0
C.	FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	068	16.051	94.610	589,4
	<i>a)Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti</i>	075	16.051	94.610	589,4

Vir: Šterk 2005

Obveznosti do virov sredstev sestavlja kapital, ki se je v letu 2004 v primerjavi z letom prej zvišal za 177,9 %. Vzrok za zvišanje lahko najdemo v osnovnem kapitalu, ki se je zvišal za 440 %, zaradi potrebne dokapitalizacije.

Finančne in poslovne obveznosti so se v proučevanem obdobju povišale predvsem zaradi kratkoročnih finančnih in poslovnih obveznosti do pridruženih podjetij. V letu 2004 pa se glede na prejšnje leto pojavijo tudi že kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev.

8.3.1 Struktura celotnih sredstev

Tabela prikazuje deleže celotnih sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. v letih 2003 in 2004 ter njihovo primerjavo.

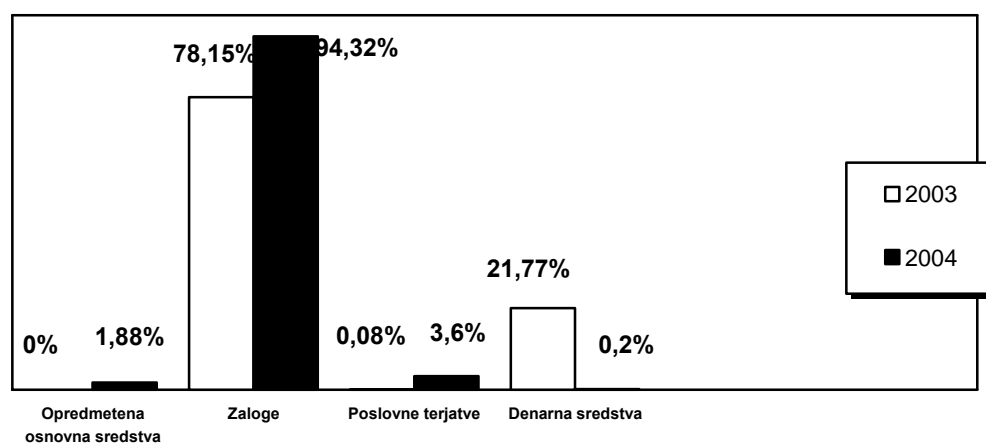
Tabela 8.8 Struktura celotnih sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. v letih 2003 in 2004

POSTAVKA	Delež CS v % 2003	Delež CS v % 2004	Delež GS v % 2004	INDEKS CS 03/04
STALNA SREDSTVA	0	1,88		/
1. Opredmetena osnovna sredstva	0	1,88		/
GIBLJIVA SREDSTVA	100	98,12		98,1
1 .Zaloge	78,15	94,32	96,13	120,7
2. Poslovne terjatve	0,08	3,60	3,66	4.500,0
3. Dobroimetja pri bankah, čeki in gotovina	21,77	0,20	0,21	0,9
SKUPAJ	100	100	100	

Vir: Šterk 2005

Stalna sredstva so leta 2004 obsegala 1,88 % vseh sredstev, leto prej jih ni bilo. Gibljiva sredstva v družbi predstavljajo večinski delež vseh sredstev. Sestavljena so iz zalog, poslovnih terjatev ter denarnih sredstev. Največji delež predstavljajo zaloge, ki so v letu 2003 obsegale 78,15 % in v letu 2004 94,32 % vseh sredstev. Delež poslovnih terjatev se je v letu 2004 povečal v primerjavi s prejšnjim letom. V letu 2003 so poslovne terjatve obsegale zelo majhen delež vseh sredstev in sicer le 0,08 %, v letu 2004 pa 3,6 % delež. Delež denarnih sredstev se je v proučevanem obdobju zmanjšal za skoraj 100 %, vendar pa se v letu 2003 poslovanje še ni začelo. Na računu je bil le vplačani osnovni kapital. V letu 2003 so denarna sredstva predstavljala 21,77 % vseh sredstev, v letu 2004 pa le 0,21 %.

Slika 8.5 Deleži celotnih sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Šterk 2005

8.3.2 Struktura obveznosti do virov sredstev

Deleži obveznosti do virov sredstev v letih 2003 in 2004 ter njihova primerjava je prikazana v spodnji tabeli.

Tabela 8.9 Struktura obveznosti do virov sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. v letih 2003 in 2004

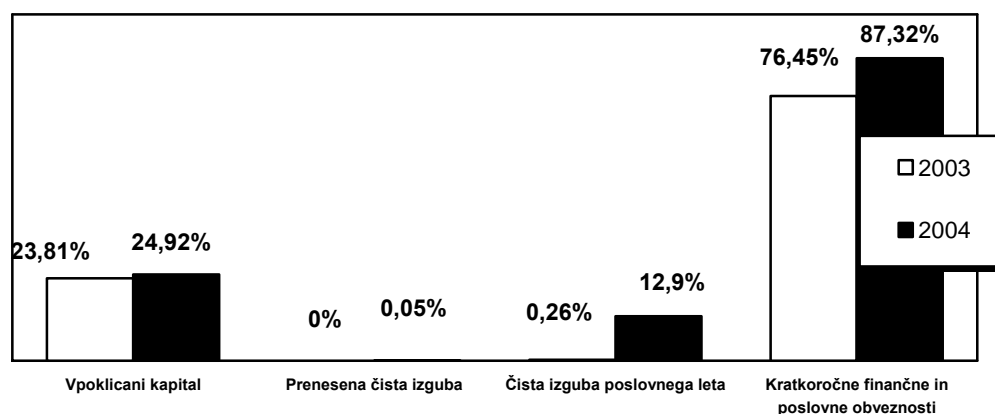
POSTAVKA	Delež OVS v % 2003	Delež OVS v % 2004	INDEKS 03/04
KAPITAL	23,55	12,68	53,8
1. Vpoklicani kapital	23,81	24,92	104,7
2. Prenesena čista izguba	/	0,05	/
3. Čisti izguba poslovnega leta	0,26	12,19	4.682,5
KRATKOROČNE FINANČNE IN POSLOVNE OBVEZNOSTI	76,45	87,32	114,2
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV SKUPAJ	100	100	

Vir: Šterk 2005

Družba PROM R.E. d.o.o. ima manj trajnih in več zunanjih virov. Kapital v letu 2003 predstavlja 23,55 % delež, leto kasneje pa 12,68 % delež vseh obveznosti do virov sredstev. Večji delež kapitala predstavlja osnovni kapital, predvsem zaradi potrebne dokapitalizacije. Družba mora namreč povečati osnovni kapital, če izguba tekočega leta skupaj s prenesenimi izgubami doseže polovico osnovnega kapitala družbe. Večji del torej predstavlja osnovni kapital, le-ta v letu 2003 obsega 23,81 %, leto kasneje pa 24,92 % vseh obveznosti do virov sredstev.

Družba ima le kratkoročne finančne in poslovne obveznosti, le-te pa predstavljajo preostali del obveznosti do virov sredstev. V letu 2003 so kratkoročne finančne in poslovne obveznosti obsegale 76,45 %, leta 2004 pa 87,32 % vseh obveznosti do virov sredstev.

Slika 8.6 Deleži obveznosti do virov sredstev družbe PROM R.E. d.o.o. za leti 2003 in 2004

Vir: Šterk 2005

9 SKLEP

Z analizo poslovanja družbe PROM d.o.o. in njenih odvisnih družb sem poskušala ugotoviti, kako uspešno je bilo poslovanje v letih 2003 in 2004 ter kateri dejavniki so pozitivno oziroma negativno vplivali na uspešnost poslovanja. Obravnavano obdobje je specifično in prelomno v poslovanju družbe PROM poslovne storitve d.o.o., ki je morala zaradi občutnega zmanjšanja obsega svoje glavne dejavnosti prestrukturirati kompletno poslovanje. Obdobje je specifično iz vidika finančne analize obenem pa zanimivo zaradi velike in enkratne spremembe glavnih dejavnosti družbe. Po tej plati daje to obdobje priložnost za analizo preoblikovanja podjetja, torej za analizo poslovnih učinkov zamenjave glavne dejavnosti z več drugimi dejavnostmi, ki naj bi načeloma v seštevku zagotavljale podoben finančni rezultat kot prej glavna dejavnost. Opravljena analiza družbe PROM d.o.o. je pokazala, da je družba sicer v obeh letih poslovala uspešno, saj je izkazovala relativno visok dobiček. Primerjava dejanskih rezultatov v letu 2005, s planiranimi finančnimi cilji kaže, da se trend doseganja dobička v vsakem poslovnem letu od ustanovitve družbe, nadaljuje. Potrebno je omeniti, da je višji dobiček v letu 2004 v primerjavi z letom 2003 predvsem posledica rasti dobička iz financiranja, saj je družba, poleg naložbe v druge družbe (*SKUPINA PROM*), velik del prostega kapitala usmerila še v naložbe v vrednostne papirje. Tako je višji celotni dobiček posledica uspešne prodaje dela vrednostnih papirjev in dobička iz izrednega poslovanja, ki je posledica dokončne izterjave odprtih terjatev ob zaključevanju poslovanja v osnovni dejavnosti. Dobiček iz poslovanja se je sicer v letu 2004 v družbi PROM d.o.o. v primerjavi z letom 2003 zvišal, vendar je za oceno uspešnosti prestrukturiranja poslovanja pomembnejše spoznanje, da skupina družb, ki so zrasle iz osnovne družbe, v tekočem letu 2005 dosega poslovne rezultate, ki bodo na koncu v seštevku enaki (znesek skupnih dobičkov), kot je bil povprečni letni dobiček družbe PROM d.o.o. v zadnjih letih pred prestrukturiranjem. Glavni strateški cilj uprave je bil, da bi bili dobički iz tekočega poslovanja posameznih odvisnih družb v seštevku približno na istem nivoju kot v družbi PROM d.o.o. v obdobjih pred preoblikovanjem, ob upoštevanju lastniških deležev družbe PROM d.o.o. v odvisnih družbah.

Na podlagi kazalnikov donosnosti za družbo PROM d.o.o., za leti 2003 in 2004, ki so prikazani v diplomski nalogi, lahko zaključimo, da je podjetje poslovalo uspešno. Glavni razlog za to je pozitiven poslovni izid v obeh letih. S povečanjem čistega dobička v proučevanih letih pa se je povečal kazalnik donosnosti kapitala kot tudi donosnosti sredstev.

Ob analizi rezultatov po preoblikovanju dejavnosti oziroma družbe lahko tudi zaključimo, da je preoblikovanje uspelo. Uprava lahko z gotovostjo pričakuje dobre rezultate, ki bodo v pretežni meri že na nivoju ciljnih rezultatov iz strateške usmeritve.

Analiza odvisnih družb pokaže, da so le te v obravnavanem obdobju poslovale v skladu s pričakovanji.

Družba EVROPROMET d.o.o. je v obravnavanih letih poslovala z dobičkom, vendar pa je v drugi polovici leta 2004 opaziti upad oziroma izgubo naročil posameznih naročnikov. Upad poslovanja je zabeležen takoj po vstopu Slovenije v EU, to je v mesecu juliju. Vzrok je predvsem v preusmeritvi prevozov pri večjih slovenskih naročnikih na področju uvoza blaga, na dobaviteljske logistične sisteme iz zahodne Evrope. Družba se mora v prihodnosti osredotočiti na razvoj tistih konkurenčnih prednosti, ki bodo zanjo tipična in težko nadomestljiva, torej taka, ki prinašajo ustrezno tržno pozicijo. Ob analizi sredstev družbe lahko opazimo, da ima družba glede na dejavnost, ki jo opravlja, ustrezno strukturo gibljivih in stalnih sredstev. Kazalnik financiranja pa nam pove, da ima družba več tujih kot trajnih virov financiranja, vendar pa taka struktura ni problematična. Vodstvo družbe je kljub zmanjšanemu obsegu poslovanja družbe, ki je posledica vstopa Slovenije v EU, zadovoljno s poslovanjem družbe, saj je čisti donos na kapital še vedno na zavidljivi višini.

Poslovanje družbe AVTO PARTNER d.o.o. je bilo v obravnavanem obdobju nad pričakovanji. V obeh letih je družba prikazala dobiček, ki je bil v primerjavi s povprečjem družb v isti dejavnosti in velikosti mnogo višji. Družba je imela v letu 2003 nekoliko manj trajnih virov financiranja, vendar še vedno relativno veliko za to panogo. V letu 2004 se je ta delež povečal in družba je ustvarila več trajnih, s tem pa manj zunanjih virov.

Družba PROM R.E. d.o.o. je zaradi specifične dejavnosti poslovanja in ustanovitve podjetja leta 2003 poslovala z izgubo tako v tem letu kot tudi v naslednjem. Koeficient ekonomike investicije v izvedbi je pokazal, da bo družba že s prvim zaključenim projektom lahko pokrila izgubo iz prejšnjega obdobja. Že naslednje leto pa bo, ko bo zaključila drugi projekt, poslovanje zaključila s občutnim dobičkom. Izbira lokacije za gradnjo večstanovanjskega objekta pri prvem kot tudi pri drugem projektu je bila uspešna, saj bo družba lahko brez večjih problemov prodala vsa stanovanja.

Poleg organizacije nepremičninskih objektov za trg, s katerimi se ukvarja trenutno, se bo družba začela aktivno ukvarjati tudi z dejavnostjo nepremičninskega posredništva pri prodaji starih stanovanj in gradbenih zemljišč. V naslednjih letih poslovanja družbe se bo stopnja donosnosti predvidoma povečala, ker ima družba v planu gradnjo dveh projektov na leto.

Že pred vstopom Slovenije v EU je razvojni načrt prestrukturiranja družbe PROM d.o.o. s tremi lastniki, od katerih je le eden podjetniško aktiven, vseboval cilj, katerega naloga je bila ustvariti skupino povezanih družb, kjer je podjetniško aktivnih 5 – 6 podjetnikov solastnikov. Kot že omenjeno, je cilj uprave doseči skupni nivo rezultatov iz osnovnih poslovanj družbe PROM d.o.o. in njenih odvisnih družb, kot so bili v letih

2001, 2002 ter 2003. Družba PROM d.o.o. kot osnovna družba pri tem upošteva te rezultate le v odstotku svojega lastništva.

Prestrukturiranje oziroma preoblikovanje družbe je bilo najbolj intenzivno v letih 2003, 2004 in v I. polletju 2005. V II. polletju 2005 pa se je obseg poslovanja skupine že dodobra izoblikoval. Omeniti je potrebno tudi, da je sistem vedno odprt za vsakršne nove projekte oziroma dejavnosti, ki bi se lahko v obliki novega nosilca priključili skupini.

Na koncu diplomskega dela bi želela poudariti, da je analiza poslovanja družbe PROM d.o.o. in njenih odvisnih družb predvsem zaradi obsega diplomskega dela omejena in nepopolna. Vendar lahko zapišem, da sem osvetlila osnovne analitične poglede na poslovanje družb. Le-ti so pokazali, da so družbe PROM d.o.o., EVROPROMET d.o.o. in AVTO PARTNER d.o.o. v preteklih letih poslovale uspešno in glede na možnosti, ki se kažejo, bi se takšen trend lahko nadaljeval tudi v prihodnosti. Tudi družba PROM R.E. d.o.o. je z ekonomiko investicije v izvedbi prikazala, da bo lahko dobiček zabeležila že v bilanci poslovnega izida za leto 2005.

LITERATURA

- Biloslavo, Roberto. 1999. *Metode in modeli za management*, str. 112 – 114. Koper: Visoka šola za management.
- Kadoič, Štefan in Mrkaić Mićo. 1999. *Ekonomika 1*, str. 241 – 259. Kranj: Moderna organizacija v okviru Fakultete za organizacijske vede.
- Kondič, Milka. 2003. *Analiza poslovanja za I. polletje 2000, 2001 in 2002*. Interno gradivo, PROM poslovne storitve d.o.o..
- Melavc, Dane. 1996. *Kako gospodariti*, str. 117. Kranj: Moderna organizacija v sestavi Fakultete za organizacijske vede.
- Melavc, Dane. 2000. *Kako gospodariti*, str. 138 – 295. Kranj: Moderna organizacija v okviru Fakultete za organizacijske vede.
- Melavc, Dane. 2003. *Gospodarjenje*, str. 68 – 72. Koper: Fakulteta a management.
- Melavc, Dane in Milost Franko. 2003. *Računovodstvo*, str. 146 – 148. Koper: Fakulteta za management.
- Mramor, Dušan. 1993. *Uvod v poslovne finance*, str. 112 – 114. Ljubljana: Gospodarki vestnik
- Pučko, Danijel in Rozman Rudi. 1995. *Ekonomika in organizacija podjetja*, 256 – 257. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Rebernik, Miroslav. 1994. *Ekonomika podjetja*, str. 188. Ljubljana: Gospodarski vestnik
- Samuelson, A. Paul in Nordhaus D. William. 1995. *Economic*, str. 94. USA
- Turk, Ivan. 2000. *Uvod v ekonomiko gospodarske družbe*, str. 288 – 290. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Turk, Ivan in Melavc Dane. 2001. *Računovodstvo*, str. 47 – 59. Kranj: Moderna organizacija.
- Turk, Ivan in Melavc Dane. 1998. *Računovodstvo*, str. 35 – 120. Kranj: Moderna organizacija v sestavi Fakultete za organizacijske vede.
- Žugelj, Damjan, Penca Primož, Slavnič Niko, Žunec Branko in Vadnjal Jaka. 2001. *Tvegani kapital: si upate tvegati*, str. 3 – 34. Ljubljana: Lisac & Lisac
- Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. 2004. *IKS 1 – 2*, str. 49. Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije. Kočevje: Kočevski tisk
- Zupan, Peter. 2005. *Poslovni načrt 2004 družbe EVROPROMET d.o.o.*. Interno gradivo, Evropromet d.o.o.
- Žnidaršič Kranjc, Alenka. 2001. *Organizacija in ekonomika prometnih podjetij*, str. 253 – 287. Ljubljana: DEJ.
- Žnidaršič Kranjc, Alenka. 1995. *Ekonomika podjetja*, str. 222. Postojna: DEJ

VIRI

- Gorišek, Dušan. 2005. *Pogovor z direktorjem družbee PROM R.E. d.o.o.*. Jesenice: 29. julij 2005
- iBON. 2003. *Prom d.o.o.*. Osnovni podatki. B.k. Noviforum.
- iBON. 2003. *Avto Partner d.o.o.*. Bilanca stanja. B.k. Noviforum.
- iBON. 2003. *Avto Partner d.o.o.*. Izkaz uspeha. B.k. Noviforum.
- Kranjc Pavlica, Milan. 2005. *Projektno vodenje*. www.projektnapisarna.com
- PROM R.E.. 2005. *Dejavnosti podjetja*. <http://www.prom-re.si/dejavnost.htm>
- Ramuš, Tomaž. 2005. *Pogovor z direktorjem družbe PROM d.o.o.*. Jesenice: 8.marec 2005, 16.marec 2005
- SloExport. 2005. *Pravnoorganizacijske oblike gospodarskih družb*.
<http://www.gzs.si/sloexport/default.asp?MenuID=302&Menu=Opomnik%20za%20ustanavljanje%20gosp.%20družb#omejena>
- SloExport. 2005. *Postopek ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo*.
<http://www.gzs.si/Nivo3.asp?IDpm=6062>
- Statistični urad republike Slovenije. 2005. *Intrastat*. <http://www.stat.si/intrastat.asp>
- Svetina, Nada. 2005. *Redni izpisek iz sodnega registra izpisan na dan 1.2.2004*. Jesenice: Notarka Nada Svetina
- Svetina, Nada. 2004. *Redni izpisek iz sodnega registra izpisan na dan 1.2.2005*. Jesenice: Notarka Nada Svetina
- Špelko, Urška. 2002. *Hitrost obračanja gibljivih sredstev*, str. 23. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/spelko464.pdf
- Šterk, Jožica. 2005. *Pogovor z računovodkinjo družbe PROM d.o.o.*. Jesenice: 23.marec, 5.april, 27. julij 2005
- Šterk, Jožica. 2003. *Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.2002*. Jesenice: Prom d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2004. *Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.2003*. Jesenice: Prom d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2005. *Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.2004*. Jesenice: Prom d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2005. *Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.2004*. Jesenice: Evropromet d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2005. *Podatki iz bilance stanja na dan 31.12.2004*. Jesenice: Prom R.E. d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2005. *Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1.1. do 31.12.2004*. Jesenice: Prom d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2005. *Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1.1. do 31.12.2004*. Jesenice: Evropromet d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2005. *Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1.1. do 31.12.2004*. Jesenice: Prom R.E. d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2003. *Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1.1. do 30.6.2004*. Interno gradivo, Prom d.o.o.
- Šterk, Jožica. 2003. *Podatki iz izkaza poslovnega izida v obdobju od 1.7. do 31.12.2004*. Interno gradivo, Prom d.o.o.

PRILOGE

Priloga 1 Zemljevid zahodnega dela Jesenic z družbami PROM d.o.o., PROM R.E. d.o.o. in EVROPROMET d.o.o.

Priloga 2 Zemljevid vzhodnega dela Jesenic z družbo AVTO PARTNER d.o.o.

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Diplomska naloga

ANALIZA POSLOVANJA GOSPODARSKE DRUŽBE

TANJA STRUNA

Diplomska naloga

ANALIZA POSLOVANJA GOSPODARSKE DRUŽBE

KOPER, 2005

TANJA STRUNA

